

MIGRACIJE- ZAKAJ RAVNO SLOVENIJA?

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICE: Ema Šarman, Hana Ovčina in Sara Zorko

MENTOR: Tomislav Golob, prof.

MESTNA OBČINA CELJE, MLADI ZA CELJE

CELJE, 2019

MIGRACIJE - ZAKAJ RAVNO SLOVENIJA?

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICE: Ema Šarman, Hana Ovčina in Sara Zorko

MENTOR: Tomislav Golob, prof.

MESTNA OBČINA CELJE, MLADI ZA CELJE

CELJE, 2019

KAZALO

ZAHVALA	6
POVZETEK	7
CILJI IN HIPOTEZE	8
1 TEORETIČNI DEL	10
1.1 KAJ SO MIGRACIJE IN OPREDELITEV POJMOV.....	10
Slika 1: Migranti v Sredozemskem morju	12
1.2 VZROKI MIGRACIJ.....	13
1.3 ZGODOVINA MIGRACIJ.....	14
1.3.1 ZAČETKI MIGRACIJ.....	14
Slika 2: Začetki selitev	15
1.3.2 ZAČETKI MIGRACIJ V SLOVENIJI PO 2. SVETOVNI VOJNI.....	16
Graf 1: Območja odselitve v Slovenijo po državah nekdanje Jugoslavije	16
1.4 ŽIVETI V MEDKULTURNI DRUŽBI.....	18
1.4.1 SODOBNE OBLIKE IZKLJUČEVANJA MIGRANTOV.....	18
Slika 3: Izključevanje migrantov	19
Slika 4: Ksenofobija pred begunci in migranti	19
1.4.2 MEDKULTURNE KOMPETENCE.....	20
1.4. INTEGRACIJA.....	21
Slika 5: Integracija tujcev	22
2 RAZISKOVALNI DEL	23
2.1 MEDKULTURNA ŽIVA KNJIŽNICA.....	23
Slika 6: »Žive knjige« se postavijo na ogled	23
Slika 7: Seznam »živih« knjig	23
2.1.1 POGOVROR Z MAKEDONCEM.....	24
Slika 8: »Makedonska knjiga«	25
2.1.2 POGOVROR Z BOŠNJAKOM.....	26
Slika 9: Najprej begunec, nato migrant	26
2.1.3 POGOVROR Z ERITREJCEM.....	27
Slika 10: Učitelj iz Eritreje	27
2.2 ANKETA UČENCEV NAŠE ŠOLE.....	28
2.2.1 ANALIZA REZULTATOV ANKETE.....	31
Graf 2: Otroci po razredih	31

Graf 3: Država odselitve	32
Graf 4: Območja odselitve po državah nekdanje Jugoslavije v RS	32
Graf 5: Število članov družine	33
Graf 6: Leto priselitve v Slovenijo	34
Graf 7: Razlog priselitve v Slovenijo	35
Graf 8: Stalnost selitve	36
Graf 9: Težave ob vključevanju v slovensko družbo	37
2.3 INTERVJU Z ELVIRJEM OVČINO.....	39
Slika 11: Ameriška družina	40
Slika 12: Na igrišču s številko 40	41
Slika 13: Košarkarska ekipa leta 1997	41
Slika 14: Diploma na Syracuse University	42
2.4 STATISTIČNA OBDELAVA PODATKOV MIGRACIJ NA SLOVENSKEM OZEMLJU V LETIH 1991 – 2017.....	43
Tabela 1: Migracijski tokovi v letih 1991 - 2000	43
Tabela 2: Migracijski tokovi v letih 2001 - 2010	43
Tabela 3: Migracijski tokovi v letih 2011 - 2017	44
Graf 11: Selitve v Sloveniji leta 1991	44
Graf 12: Selitve v Sloveniji leta 1996	45
Graf 13: Selitve v Sloveniji leta 2005	46
Graf 14: Selitve v Sloveniji leta 2008	47
Graf 15: Selitve v Sloveniji leta 2014	48
Graf 16: Selitve v Sloveniji leta 2017	49
2.4.1 POVZETEK ANALIZE.....	50
ZAKLJUČEK	51
Slika 15: Urejanje raziskovalne naloge	51
POTRDITEV HIPOTEZ	52
SEZNAM SLIK:	53
SEZNAM GRAFOV:	53
SEZNAM TABEL:	54
VIRI IN LITERATURA	55

UVOD

Migracije oziroma selitve so kompleksen globalni pojav, s katerim se srečujejo vse države po svetu. Države so tako lahko izvor migracij, prehodni cilj potovanja ali mesto priselitve, po navadi celo vse troje hkrati (<http://url.sio.si/9J8>, povzeto 22.12.2018). Tudi v naših krajih so zelo pogoste. Z njimi se srečujemo vsak dan in zato lahko pride do medsebojnih konfliktov. Migracije so lahko pozitivne ali negativne, če gledamo s stališča migrantov in sredin, kamor ti prihajajo. Poznamo več vzrokov, zaradi katerih ljudje migrirajo.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se našemu mentorju Tomislavu Golobu za pomoč, usmerjanje in spodbujanje pri celotnem postopku nastajanja naloge.

Hvala vsem učencem naše šole, ki so z družinami v preteklosti migrirali v Slovenijo in so bili pripravljeni sodelovati pri anketi.

Prav tako se zahvaljujemo Elvirju Ovčini, da je z nami delil svoje bogate migracijske izkušnje. Za prevod ankete v albanski jezik se zahvaljujemo sodni tolmački Veri Haliti, za prevod rezultatov pa učenki 8. a razreda Almiri Gajraku.

Hvala dr. Mojci Vah Jevšnik, raziskovalki Znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, za pomoč pri iskanju literature, usmerjanju pri iskanju statističnih podatkov na Statističnem uradu Republike Slovenije in za idejo o obisku Medkulturne žive knjižnice v Mladinskem kulturnem centru Maribor.

Zahvaljujemo se tudi Metki Vajdič, profesorici slovenščine na naši šoli, ki je lektorirala našo nalogo.

Ema Šarman, Hana Ovčina, Sara Zorko

POVZETEK

Migracije so fizično gibanje posameznikov ali skupin prebivalstva v geografskem prostoru in zajemajo prestop neke administrativne meje in relativno trajno spremembo kraja bivanja. Migracije so dogodki, selitve med mestom in podeželjem ali nacionalnimi enotami. Migrant je torej človek, ki ne živi v prej omenjenih enotah, kjer je bil rojen. (<http://url.sio.si/9Kz>, povzeto 22.12.2018).

V naši raziskovalni nalogi smo se posvetile migracijam na Slovenskem. Raziskovale smo odselitve in priselitve tujih in slovenskih državljanov skozi leta od osamosvojitve Republike Slovenije. Rezultate smo primerjale med seboj po letih in analizirale rezultate.

Obiskale smo dogodek v Mariboru Medkulturna živa knjižnica, na katerem so nam tri osebe, ki so bile v življenju povezane z migracijami, zaupale svojo migrantsko zgodbo.

Na naši šoli smo razdelile ankete tistim učencem, za katere se nam je po priimkih zdelo, da so njihove družine v preteklosti migrirale. K sodelovanju smo povabile okrog 100 učencev, sodelovalo je 50 učencev. Sodelovanje je temeljilo na prostovoljni osnovi. Izdelale smo grafično analizo rezultatov.

V intervjuju nam je svojo migrantsko zgodbo zaupal Elvir Ovčina.

CILJI IN HIPOTEZE

Naš cilj je bil podrobno raziskati migracije, pri čemer smo se osredotočile na osebe z lastnimi izkušnjami. Želele smo raziskati, kako so se migranti vključili v slovensko družbo, kako so se ob tem počutili in katere so bile njihove največje težave. Upamo, da bomo z našo nalogo vplivale na empatijo ljudi, da bodo bolje razumeli stisko tistih, ki morajo zaradi različnih vzrokov zapustiti svoja domovanja in se odpraviti v neznani svet.

Zastavile smo si 6 hipotez.

1. Večina anketirancev se je v Slovenijo priselila zaradi gospodarskih vzrokov.

Menimo, da imajo ljudje dandanes težave z iskanjem primerne ali pa sploh službe doma, in je to najpogostejši vzrok za selitve.

2. Večina anketirancev se je v Slovenijo priselila začasno.

Domnevamo, da so se naši anketiranci priselili sem začasno in da bodo čez čas odšli v bolj gospodarsko razvite države (npr. Nemčijo).

3. Večina anketirancev se je v Slovenijo priselila iz držav bivše skupne domovine Jugoslavije.

Zaradi manjše razvitosti republik, danes držav bivše skupne države Jugoslavije, iščejo migranti boljše pogoje za življenje v Sloveniji.

4. Število priseljenih v Slovenijo in odseljenih iz nje je bilo v času gospodarske krize (2008) najvišje.

V času gospodarske krize se je veliko ljudi priselilo iz gospodarsko manj razvitih držav v gospodarsko bolj razvite države.

5. Število tujih priseljencev v Slovenijo je bilo v letih od osamosvojitve (1991) višje od števila priseljenih državljanov RS.

Predvidevamo, da se je priselilo k nam iz manj razvitih držav večje število tujcev kot slovenskih državljanov, ki iščejo boljše pogoje za življenje v bolj razvitih državah.

6. Med leti 2013 in 2016, ko se je pojavila evropska migracijska kriza, je bilo število priseljenih v Slovenijo najvišje.

Menimo, da je bilo med evropsko migracijsko krizo število migrantov najvišje.

1 TEORETIČNI DEL

1.1 KAJ SO MIGRACIJE IN OPREDELITEV POJMOV

Migracija je spreminjanje stalnega ali začasnega bivališča, zlasti iz gospodarskih vzrokov pomeni prehajanje, preseljevanje prebivalstva kakega kraja, pokrajine, države za stalno ali začasno v drug kraj, pokrajino ali državo. (<http://url.sio.si/9K5>, povzeto 25.1.2019).

Emigrant ali izseljenec je, kdor se izseli v tujino, zlasti iz političnih vzrokov. Opredeljujemo ga kot begunca, izseljenca. Imigrant je, kdor se priseli, zlasti iz političnih vzrokov. Imenujemo ga priseljenec. Zdomec je tisti, ki se začasno izseli v tujino zaradi dela, zaposlitve. (<http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>, povzeto 25.1.2019).

Večkulturna družba pomeni sobivanje različnih kultur, ki živijo na istem ozemlju. Medkulturno družbo tako sestavljajo skupine, ki vzpostavljajo odnose odprte, spoštljive integracije, kjer je poudarek na sprejemanju in enakopravnosti.

Srečevanje z ljudmi druge narodnosti, s katerimi nas vežeta skupna zgodovina in življenje v skupni državi, je vsakodnevna praksa. Tudi srečevanje z ljudmi z različnih koncev sveta ni tako neobičajno zaradi delovnih migracij, študija, preteklih in sedanjih študijskih izmenjav ter združitve družin. Prisilne migracije so poseben pojav selitev prebivalstva (beg pred preganjanjem, naravnimi katastrofami, klimatskimi spremembami ali nestabilnostmi v državi izvora). Zaradi tega je zelo pomembna medkulturna komunikacija in dialog v vsakdanjem življenju. Obstajajo številne subkulture in razlike med posamezniki znotraj skupine ljudi. Opredeljujejo jih skupen jezik, isto državljanstvo, kraj bivanja, spol, starost in etnična skupina.

Pomen besede kultura je zelo širok in lahko pomeni v različnih kontekstih marsikaj. Opredelili bi jo lahko kot celoto raznovrstnih razmer, ki ustvarjajo splošno strukturo, ki omogoča in hkrati omejuje vedenje in delovanje. To ustvarja kulturo oz. družbo. Kultura je v celoti produkt človeške dejavnosti skozi čas in zgodovino. Je dinamična, saj vsebuje vrednote in ideale ter sčasoma izoblikuje določena prepričanja, istočasno pa tudi nasprotujoča mnenja v določenem trenutku in času.

Kadar govorimo o medkulturni družbi, so v ospredju različne kulturne, etnične in verske skupine, ki vzpostavljajo odnose odprte in spoštljive interakcije, kjer je poudarek na sprejemanju in enakopravnosti (medkulturnost oz. interkulturnost). Kadar govorimo o večkulturni družbi, imamo v mislih sobivanje različnih kulturnih, etičnih in verskih skupin na istem ozemlju, ki niso nujno v stiku (večkulturnost oz. multikulturnost). (*Mlekuž, str.8,9*). Ločimo več kategorij migracij. Skupno jih ločujemo na prostovoljne in prisilne. Zadnji so ljudje, ki so bili prisiljeni zapustiti domovino zaradi spopadov, preganjanja ali okoljskih razlogov, denimo zaradi suše ali lakote. O teh ljudeh pogosto

govorimo kot o beguncih, čeprav ima izraz begunec zelo specifičen pomen in ne vključuje vseh prisilnih migrantov.

Čedalje večji delež ljudi, ki se selijo zaradi pretežno ekonomskih razlogov, zdaj velja za visoko kvalificirane migrante. Njihove premike velikokrat olajša selektiven vizumski sistem, v katerem prosilec dobi točke glede na izobrazbo in kvalifikacije. Poseben tip visoko kvalificiranih migrantov so premeščenci med podjetji (ITC). To so ljudje, ki se selijo iz ene države v drugo, vendar ostajajo v istem podjetju. Ljudje prenehajo biti migranti tudi tako, da se vrnejo domov. Res pa je, da tudi po vrnitvi velikokrat ohranijo nove navade in identitete, ki so jih razvili v tujini. Begunec beži pred nevarnostjo ali neprijetnostjo, izseli se v tujino iz političnih razlogov. Emigrant, politični begunec, navadno zaprosi za azil.

Mednarodna begunska ureditev zajema niz zakonov, ki opredeljujejo begunce in določajo njihove pravice in dolžnosti ter norme, ki naj bi jih države upoštevale, čeprav niso nujno zakonsko obvezujoče. Za izvajanje te ureditve in nadzor nad njo skrbi več institucij. (*Mlekuž, str. 8, 9*).

Katere so osnovne razlike med begunci in migranti? Kot pojasnjuje UNHCR, so begunci osebe, ki bežijo pred oboroženimi spopadi ali preganjanjem. Konec lanskega leta jih je bilo po svetu približno 19,5 milijona. Položaj, v katerem se nahajajo, je pogosto tako nevaren in nevzdržen, da prečkajo nacionalne meje in iščejo varnost v sosednjih državah. Pridobijo mednarodno priznan status beguncev, na podlagi katerega nato dobijo dostop do pomoči držav gostiteljic, UNHCR in drugih organizacij. Če jim je pravica do azila odrečena, ima lahko to zanje potencialno smrtonosne posledice.

Begunce opredeljuje in ščiti mednarodno pravo. Temelj zaščite beguncev ostaja Konvencija o beguncih iz leta 1951. Ta določa, kdo je begunec in katere so temeljne pravice, ki jih mora beguncem zagotavljati vsaka država. Do beguncev sta zaščitniška tudi protokol iz leta 1967 in drugi pravni dokumenti, kot je konvencija Afriške unije o beguncih iz leta 1969.

Temeljno načelo, ki ga določa mednarodno pravo, je, da se beguncev ne sme izgnati ali vrniti v razmere, v katerih bi bila njihovo življenje in svoboda ogrožena. Zaščita beguncev ima po navedbah UNHCR več vidikov. Vključuje prepoved vrnitve v nevarne razmere, pred katerimi so pobegnili, dostop do azilnih postopkov, ki so pošteni in učinkoviti, ter ukrepe za zagotovitev njihovih temeljnih človekovih pravic. Zaščita beguncem omogoča, da živijo dostojanstveno in varno, hkrati pa se zanje išče dolgoročna rešitev. Glavno odgovornost za njihovo zaščito nosijo države, zato UNHCR tesno sodeluje z vladami, jim svetuje in jih podpira pri uresničevanju njihove odgovornosti. (<http://url.sio.si/C3p>, povzeto 7.1.2019).

Migranti se po navedbah UNHCR selijo predvsem zato, da bi z iskanjem dela izboljšali svoj standard, ne pa zaradi neposredne nevarnosti preganjanja ali smrti. V nekaterih primerih se selijo tudi zaradi

izobraževanja, združitve družine in drugih razlogov. Za razliko od beguncev, ki se ne morejo varno vrniti domov, se migranti ne srečujejo s takšno oviro. Če se odločijo vrniti domov, bodo prejeli zaščito svoje vlade (Slika 1).

To razlikovanje je pomembno, poudarjajo v UNHCR. Države se z migranti ukvarjajo v okviru svojih zakonov in postopkov priseljevanja, z begunci pa v okviru norm za zaščito beguncev in azilnih postopkov, ki jih določata tako nacionalna zakonodaja kot mednarodno pravo. Države imajo posebne obveznosti do vsakogar, ki išče azil na njihovem ozemlju ali na njihovih mejah.

Izenačevanje beguncev z migranti lahko zelo negativno vpliva na življenje beguncev in njihovo varnost, saj so begunci upravičeni do posebne pravne zaščite. V času, ko več beguncev potrebuje takšno zaščito kot kadar koli prej, lahko izenačevanje terminov ogrozi javno podporo beguncem. Vse ljudi moramo obravnavati s spoštovanjem in z dostojanstvom, poudarjajo v UNHCR. Prav tako moramo zagotoviti, da se tudi spoštuje človekove pravice migrantov in zagotovi ustrezen pravni odziv na tegobe beguncev, dodajajo. (<http://url.sio.si/C3p>, povzeto 3.2.2019).

Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR) opozarja na različen pomen izrazov begunec in migrant.

Azil je mednarodna zaščita za begunce, ki bi bili, če bi šli nazaj v domačo državo, kakorkoli preganjani.

Ljudje pogosto zamenjujejo pojma prosilec za azil in begunec. Prosilec za azil je oseba, ki trdi, da je begunec, ter išče mednarodno zaščito zaradi preganjanja ali vojne v matični državi. Vsak begunec je na začetku tudi prosilec za azil, vendar vsakemu prosilcu za azil ne bo avtomatično priznan status begunca. Osebe, katerih prošnja za azil še ni dokončno rešena in čakajo na dokončno (pozitivno ali negativno) odločitev, imenujemo prosilci za azil. (<http://url.sio.si/9KC>, povzeto 22.12.2018).

Slika 1: Migranti v Sredozemskem morju (<http://url.sio.si/C3n>, povzeto 10.2.2019)

1.2 VZROKI MIGRACIJ

Slovenski sociolog Peter Klinar velja za utemeljitelja socioloških vidikov mednarodnih migracij. Vzroke oziroma motive migracij je razdelil v tri velike skupine. Najprej omenja ekonomske in demografske vzroke, pod čimer razume reševanje eksistence, izboljšanje ekonomskega položaja, prenaseljenost itd. Nato loči politične in vojaške vzroke, predvsem v smislu prisilnega preseljevanja. Kot zadnje omenja osebne in družinske vzroke, ki so najbolj raznovrstni, npr. možnost pridobitve izobrazbe. (*Kocman, str. 35*).

Vzroki za migracije so lahko študij v državi, usposabljanje za delo, zaposlitve, združitve oziroma formiranje družine, begunci, iskalci azila ali začasnega zatočišča.

Glavni vzrok migracij je pretežno v iskanju boljših pogojev za življenje in izboljšanje socialnega položaja.

Večinoma so politični, gospodarski, družinski in zdravstveni. Danes prevladujejo predvsem zadnji trije, v preteklosti pa so na migracije vplivali tudi drugi vzroki. (*Senegačnik, str. 39*).

1.3 ZGODOVINA MIGRACIJ

1.3.1 ZAČETKI MIGRACIJ

Zgodovina migracij se je začela z rojstvom človeštva v dolini Rift v Afriki, od koder sta se v času od 1,5 milijona let do 5000 pr. n. št. homo erectus in homo sapiens razširila najprej v Evropo, nato pa še na druge celine (Slika 2). V antičnih časih sta bili grška kolonizacija in rimska ekspanzija odvisni od migracij. Zunaj Evrope so bili z mezopotamskimi, inkovskimi, indijskimi imperiji in z dinastijo Zhou prav tako povezani precejšnji premiki. Med drugimi migracijami v starejši zgodovini je vredno omeniti še Vikinge in križarske pohode v Sveto deželo. Migrantski zgodovinar Robin Cohen pravi, da lahko v novejši zgodovini ločimo niz večjih obdobij migracij ali migracijskih dogodkov. Največji migracijski dogodek v 18. in 19. stol. je bil najbrž prisilni transport sužnjev. Ocenjujejo, da so v Novi svet odpeljali 12 milijonov ljudi (večino iz Zahodne Afrike). Ta migracija ni pomembna zgolj zaradi svojega obsega, ampak tudi zato, ker njene posledice še zmeraj lahko čutimo (potomci sužnjev- Afroameričani). Po propadu suženjstva so se na plantaže evropskih velesil premaknili delavci, ki so jih vezale dolžinske pogodbe (Kitajska, Japonska, Indija), in to v precejšnjem številu. Tudi evropska ekspanzija je bila povezana z obsežnim prostovoljnim priseljevanjem iz Evrope, zlasti v kolonije, v dominione in v obe Ameriki. Velike trgovske sile (Britanija, Nizozemska, Španija in Francija) so se zavzemale za to, da so bili soudeleženi delavci, kmetje, nezadovoljni vojaki, obsojenci in sirote. Z ekspanzijo povezane migracije so se večinoma končale z vzponom protikolonialnih gibanj (konec 19. stoletja), v naslednjih petdesetih letih je bilo celo nekaj omembe vrednih tokov v nasprotni smeri, v Evropo. Taka je bila selitev tako imenovanih pieds noris v Francijo. Naslednje obdobje migracij je zaznamoval vzpon Združenih držav Amerike kot industrijske sile. V času med petdesetimi leti 19. stoletja do velike depresije v tridesetih letih 20. stoletja se je ZDA preselilo več milijonov delavcev iz stagnirajočih gospodarstev in represivnih političnih režimov v Severni, Južni in Vzhodni Evropi. Omenimo lahko tudi ljudi, ki so bežali pred krompirjevo lakoto na Irskem. Kakšnih 12 milijonov teh migrantov je pristalo na otoku Ellis v newyorškem pristanišču, ker so prestali imigracijske preglede. Naslednje veliko obdobje migracij je nastopilo po 2. svetovni vojni, ko so rastoča povojna gospodarstva v Evropi, Severni Ameriki in Avstraliji potrebovala delovno silo. Poleg tega je v tem obdobju v Avstralijo migriralo približno milijon Britancev. V istem času je na migracije na drugih koncih sveta še zmeraj vplivala dekolonizacija.

Najbolj izraziti sta bili priseljevanji več milijonov hindujcev in muslimanov zaradi delitve Indije leta 1947 ter Judov in Palestincev po ustanovitvi države Izrael. Naval mednarodne delovne sile se je v Evropi v sedemdesetih letih 20. stoletja že končal, v ZDA pa se je nadaljeval še do zgodnjih devetdesetih. Gonilo globalnega gospodarstva se je zelo očitno premaknilo v Azijo, kjer pa se delovne migracije, prav nasprotno, še zmeraj povečujejo. Preseljevanje prosilcev za azil, beguncev in nereguliranih migrantov je po vsem industrializiranem svetu v zadnjih dvajsetih letih prav tako precej

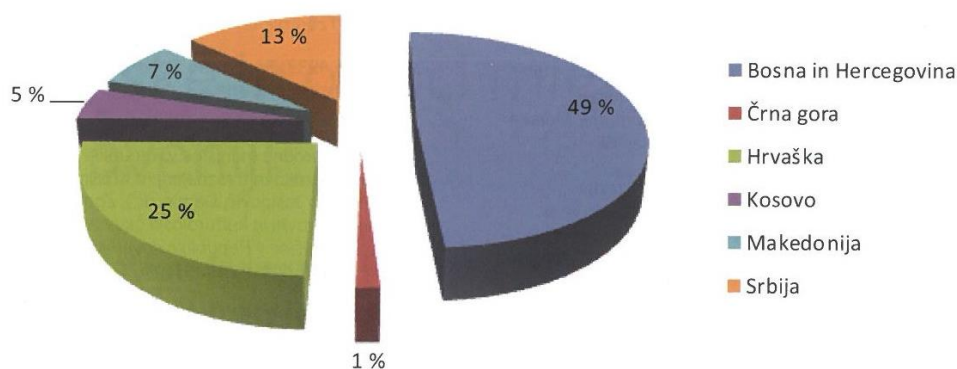
naraslo. Migracije niso nov pojav. Povezane so s pomembnimi dogodki (revolucije, vojne, vzponi in padci imperijev), poleg tega tudi prinašajo precejšnje pozitivne spremembe - ekonomsko ekspanzijo, nastanek narodov, politične spremembe, pa tudi številne probleme - konflikti, preganjanje in razlašanje. Migracije so bile v vsej zgodovini pomembne in so še danes. (<http://url.sio.si/C24>, povzeto 10.2.2019), (Zupančič, str. 19-28).

Slika 2: Začetki selitev (<http://url.sio.si/CwW>, povzeto 22.12.2018)

1.3.2 ZAČETKI MIGRACIJ V SLOVENIJI PO 2. SVETOVNI VOJNI

Takoj po vojni je v Sloveniji prevladovala emigracija in neto migracijski prirast je bil negativen. Večji del slovenskih emigrantov je v tujino odšel po ilegalni poti, migracije pa so bile predvsem političnega značaja, saj v obdobju povojne obnove v Evropi ne moremo govoriti o ekonomski migraciji. Po letu 1954 je Slovenija postala prostor imigracije, ki je bila predvsem posledica ekonomskih dejavnikov. Neto migracijski prirast je bil v Sloveniji v tem obdobju vseskozi pozitiven predvsem na račun imigracije prebivalstva iz sosednjih jugoslovanskih republik. Močno se je povečal po letu 1975, ko so razvite države zaradi ekonomske recesije zaprle svoje meje. Razlog za priseljevanje v Slovenijo je bila predvsem višja gospodarska razvitost Slovenije oziroma polna zaposlenost. Po drugi strani pa takrat v Sloveniji ni bilo nikakršne migracijske politike (Graf 1).

Graf 1: Območja odselitve v Slovenijo po državah nekdanje Jugoslavije (Josipovič, 2016, v: *Geografija v šoli*)

Pri emigraciji iz Slovenije se je po letu 1945 za ekonomske izseljence v tujino uveljavil izraz zdomci. Z izrazom zdomec je definirana oseba, ki ima stalno prebivališče v Sloveniji, vendar začasno biva v tujini. Med Slovenci so bilečasne ekonomske emigracije intenzivne od druge polovice 60. let in vse do naftne krize, čeprav je kmalu postalo jasno, da se je večji del spremenil v stalno emigracijo. V začetku 90. let so se migracijska gibanja zmanjševala tako zaradi nespodbudnih ekonomskih razmer kot zaradi političnih sprememb (razpad Jugoslavije in osamosvojitve Slovenije). Tako je Slovenija v letih 1991 in 1992 zabeležila negativen migracijski prirast. V drugi polovici 90. let pa je Slovenija zopet postala imigracijska država, vendar so prilivi manjši kot v predhodnem obdobju. (Zavratnik Zimic, str. 17, 18). Leta 1998 je imela Slovenija zopet negativen migracijski prirast, ki pa se je že naslednje leto prevesil v pozitivnega zaradi dejansko večjega priliva tujcev v tem letu (begunci iz Kosova) in tudi zaradi uresničevanja Zakona o urejanju statusa državljanov drugih naslednic SFRJ v Republiki Sloveniji. Slovenija ima kot samostojna država kratko zgodovino. Za analizo gibanja migracij je bistveno obdobje zadnjega desetletja, ko je imela Slovenija kot samostojna država prvič v rokah tudi

instrument migracijske politike, vendar pa tudi v tem primeru že lahko izluščimo glavne trende na področju migracij. Tako ima po Koširju (*Zavratnik Zimic, str. 17*) Slovenija glede na demografsko in priseljitveno strukturo naslednje značilnosti: staranje prebivalstva oz. upadanje naravnega prirasta, priseljevanje presega odseljevanje, pozitiven priseljitveni prirast iz manj razvitih držav, prevladujejo ekonomski migranti in Slovenija je v razmerju do držav EU neto emigracijsko območje. (*Josipovič, str. 131*).

1.4 ŽIVETI V MEDKULTURNI DRUŽBI

1.4.1 SODOBNE OBLIKE IZKLJUČEVANJA MIGRANTOV

Možnost uspešne integracije migrantov v družbo je močno odvisna od odnosa večinskega prebivalstva, ki določa število interakcij in kvaliteto odnosov med predstavniki različnih kultur, ki prebivajo na istem območju. V slovenski družbi so prisotni številni predsodki in stereotipi o migrantih ter strah, ki se rojeva pod vplivom sodobnih političnih sprememb na nacionalni in mednarodni ravni ter kolektivno prizadevanje po varnosti. V vsakdanje življenje migranti prinašajo spremembe, ki se zaradi drugačnega sloga življenja razlikujejo od našega, s čimer je tudi povezan strah po izražanju potreb po spremembah. Strah na ravni držav pa vpliva tudi na odnos prebivalstva do novih prišlekov (Sliki 3, 4).

Stereotip bi lahko opredelili kot tipizirano sodbo, ki ne upošteva individualnih razlik med posamezniki. Na osnovi delnih in površinskih sodb se te razvršča v posamezne skupine. Ljudem se pripisuje lastnosti na osnovi njihove skupinske pripadnosti, ne na osnovi individualnih značilnosti in posebnosti. Stereotip nam je posredovan prek družbene interakcije. Predsodek pomeni vnaprejšnjo in nekritično prevzeto vrednostno sodbo, ki ne temelji na logično in empirično utemeljenih presojah, ampak na nekritično stereotipnih, posplošenih predstavah, ki so skrajno poenostavljene in kategorične. Stereotipi torej pomenijo neke vrste predstopnjo predsodkov, saj se v tem primeru miselnim sodbam, ki predstavljajo stereotipe, pridružijo še čustva. Predsodki se zato okrepijo še posebej v kriznih časih, ko se delitve med nami in njimi še bolj zaostrijo.

Poudariti je potrebno, da v sodobnosti prihaja do kvalitativnih sprememb v izražanju predsodkov. Govorimo lahko o modernih predsodkih, za katere je značilno, da se antipatija do določenih družbenih skupin ne izraža več neposredno, kot je to veljalo za tradicionalne predsodke, temveč prikrito, simbolno. Kažejo se predvsem v izogibanju stikov s člani drugih družbenih skupin.

Zavedati se je treba, da stereotipi in predsodki prispevajo k ohranjanju neenakosti v družbi.

Ena iz oblik izražanja predsodkov je zagotovo diskriminacija. Diskriminatorno se vedemo takrat, ko z neko skupino na podlagi rase in etnične pripadnosti, spola, veroizpovedi, narodnosti, spolne usmerjenosti, političnih prepričanj, fizičnih značilnosti ali katere druge značilnosti ravnamo manj ugodno kot z drugo.

Trdna diskriminacija je vrsta diskriminacije, ki je neposredno produkt postopkov in pravil, na podlagi katerih deluje neka organizacija. Mehka diskriminacija pa se nanaša predvsem na odnose med ljudmi. Bolj pogosta je mehka diskriminacija.

V Sloveniji je večinsko prebivalstvo nenaklonjeno priseljevanju tujcev, kar potrjujejo številne javnomnenjske raziskave. To je še zlasti očitno v obdobjih intenzivnih politizacij migrantskega vprašanja ali migrantske krize, predvsem ko gre za priseljevanje oseb iz neevropskih držav, a s

pomembno razliko. Priseljenci z globalnega juga in vzhoda so dosti bolj nezaželeni kot priseljenci iz panevropskega sveta. Večinsko prebivalstvo nezavedno postavlja različne pogoje za sprejem. Trije ključni kriteriji so: sprejemanje načina življenja v državi, obvladovanje znanja in kvalifikacij, ki jih država potrebuje, ter znanje uradnega jezika države. (Bevc, str. 10).

Odprava različnih oblik diskriminacije pomeni tudi dolgoročno korist za celotno družbo, zato sta ključnega pomena preventivno delovanje in krepitev medkulturnih kompetenc.

Slika 3: Izključevanje migrantov (<http://url.sio.si/C3q>, povzeto 12.12.2018)

Slika 4: Ksenofobija pred begunci in migranti (Kelbič Đajić, 2018, v: *Geografija v šoli*)

1.4.2 MEDKULTURNE KOMPETENCE

Medkulturene kompetence so nujni pogoj za medkulturni dialog in za obstoj medkulturne družbe, zato jih je treba krepiti, se jih učiti in naučiti, kulturne razlike pa je potrebno upravljati demokratično. A najprej je potrebno sploh ustvariti pogoje za medkulturni dialog, med drugimi tudi prek vzpostavitve prostorov, kjer se lahko ta ustvarja in širi. Mladinski centri, četrtne skupnosti, športne organizacije pa tudi verske skupnosti, skupaj z družino, s šolo in z zaposlitvijo tvorijo stebre za socialno kohezijo. Aktivna civilna družba in nevladne organizacije so ključen element za pluralistično demokracijo, ki spodbuja aktivno udeležbo v javnem življenju in odgovorno demokratično državljanstvo. Poleg tega je potrebno prenesti medkulturni dialog tudi na mednarodno raven. V tem kontekstu lahko govorimo o posrednem medkulturnem izobraževanju, kjer gre vedno za proces vseživljenjskega učenja.

Med medkulturne kompetence bi lahko uvrstili: znanje, tolerantnost do nejasnih, nepredvidljivih situacij, fleksibilnosti, zavedanje lastne kulturne identitete, odprtost za nove izkušnje, upoštevanje mnenj, sposobnost prilagajati se vrednotam drugih, etično obnašanje, potrpežljivost, zavzetost, interpersonalne veščine, empatijo, občutek za humor.

Medkulturne kompetence vsebujejo znanje o svetu, v katerem živimo. Pozanimati se je potrebno o njihovi religiji, o njihovem statusu v novi državi, ali so ekonomski migranti ali begunci, pri tem pa ne biti preveč vsiljiv s postavljanjem preveč osebnih vprašanj.

Pri delu se zagotovo srečujemo tudi z določeno stopnjo nepredvidljivosti. Kadar delamo z večkulturno skupino, je verjetnost za nepredvidljive in nejasne situacije toliko večja. Ne vemo, kako bo skupina delovala skupaj in do kakšnih težavnih situacij zna priti. Ostati moramo tolerantni in fleksibilni pri upravljanju sposobnosti, stopnji znanja in kulturnih tradicijah. Pomembno je, da vključimo izkušnje pripadnikov različnih kultur. Tako razširimo svoje znanje in zavedanje lastne identitete, saj se tako ne čutimo ogroženi od identitete drugih. Moramo biti odprti za nove izkušnje in spoznanja o novih kulturah.

Le z razumevanjem drug drugega in odprtim dialogom se bomo naučili živeti in delovati v različnosti. Znanje o kulturni raznolikosti še ne pomeni tudi nujno prepoznavanje različnih diskriminatornih struktur. Da bi se odnos do migrantov spremenil in da bi lahko medkulturni dialog tudi res zaživel v praksi, je v prvi meri potrebna sprememba miselnosti ljudi. Sprememba pa je potrebna tudi na širši politični ravni, ki v praksi velikokrat ne podpira medkulturnosti, in ovira, namesto da bi spodbujala medkulturni dialog. (*Bevc, str. 20-23*).

1.4. INTEGRACIJA

Integracija pomeni povezovanje posameznih enot, delov v večjo celoto. Integracija se velikokrat nanaša na politiko (npr. pridobitev državljanstva) oz. politiko posameznih držav, ki se v vsaki državi razlikuje (Slika 5). (*Bevc, str. 12-17*).

Sredstva in indikatorji, ki imajo zelo pozitiven vpliv na integracijo, so različna.

Zaposlitev, ki posamezniku povrne občutek vrednosti, spoštovanja, zaupanja, zagotavlja tudi ekonomsko neodvisnost. Begunci prinesejo s seboj določene vire in sposobnosti, ki jim onemogočijo zaposlitev, zato begunci sprejemajo večinoma delovna mesta, ki so pod nivojem njihove dejanske izobrazbe (povprečno nizke). Zagotavljanje enakopravnosti vseh članov skupnosti je primarna naloga države in njene politike. Bivanjske razmere, kot so kraj, kvaliteta in oblika bivanja, vplivajo tako na psihično kot fizično počutje beguncev. Raziskave so pokazale, da so bili begunci, ki so živeli v privatnih stanovanjih, bolj zdravi in so imeli močnejšo socialno mrežo kot begunci, ki so bili nastanjeni v integracijskih hišah. Izobraževalni sistem zagotavlja znanja, spretnosti in kompetence ter odpira vrata do zaposlitve, kar pomaga beguncem pri vključevanju v družbo. Prav tako igra pomembno vlogo pri otrocih beguncih, saj je šola pomembno mesto, kjer prihajajo v stik z lokalnimi prebivalci ter spletajo medkulturna prijateljstva. Migracije, posebej prisilne, imajo velik vpliv na psihosocialno stanje beguncev, kar lahko povzroča travmatske izkušnje, saj so izgubili vse od doma do statusa, ki so ga imeli pred begom. Poznamo dve skupini težav, s katerimi se soočajo begunci. Prve so težave, ki izhajajo iz dogodkov pred emigriranjem, druge pa so težave po priselitvi v novo okolje. (*Bevc, str. 12-17*).

Odnose, ki jih imajo posamezniki vzpostavljene z družino, pripadniki etnične ali verske skupnosti, imenujemo socialna razmerja. Ta vplivajo na dobro počutje, saj begunce spominjajo na svojo kulturo in jezik, dajejo jim občutek varnosti in jim pomagajo pri spoprijemanju z domotožjem. Jezik in kulturno poznavanje ter varnost in stabilnost so elementi kompetenc, ki omogočajo polnopravne pravice migrantov. Za begunce je pri jeziku pomembno, da imajo vsaj na začetku prevajalca. (*Bevc, str. 12-17*).

Jezik je najbolj razširjena oblika komunikacije med človeškimi bitji in ključen element integracije. Ločuje človeška bitja od ostalih, prav tako pa človeška bitja med seboj.

Da bi dojeli razumevanje sveta določene kulture, moramo usvojiti jezik določene skupine ljudi. To velja tudi za vse migrante in begunce. Integracija posameznika se prične, ko priseljenc pride v ciljno državo, konča pa takrat, ko postane priseljenc aktivni član določene družbe v pravnem, družbenem, ekonomskem, izobraževalnem in kulturnem smislu. Zaradi tega je integracija vedno dolgotrajen proces, kakor je dolgotrajen proces tudi samo učenje jezika priseljenca. Poznavanje jezika nam vedno

prinese poznavanje družbe in kulture ter hkrati omogoči priseljencem možnosti za funkcioniranje in življenje v novem okolju. Priseljenci postanejo aktivni člani družbe, kjer imajo v novem okolju priložnosti na vseh ravneh življenja in lahko glede na situacijo preklaplajo med dvema jezikoma in dvema kulturama ali celo več jeziki in kulturami. (*Bevc, str. 12-17*).

Slika 5: Integracija tujcev (<http://url.sio.si/C3s>, povzeto 9.2.2019)

2 RAZISKOVALNI DEL

2.1 MEDKULTURNA ŽIVA KNJIŽNICA

Obiskali smo Medkulturno živo knjižnico v Mladinskem kulturnem centru Maribor. Na tem dogodku je mogoče spoznati življenjske zgodbe ljudi z vsega sveta, različnih narodnosti, prepričanj, ver, spolnih usmerjenost. Naš namen je bil priti v stik z migranti, ki bi nam zaupali svoje življenjske zgodbe (Sliki 6, 7).

V uvodu so na ogled predstavitveni kartončki, na podlagi katerih se lahko izbere živo knjigo (osebo za pogovor). Na njih je navedeno, kaj oseba dela, kje živi, kakšno življenjsko izkušnjo je doživela.

Slika 6: »Žive knjige« se postavijo na ogled (Ovčina H., december 2018)

Slika 7: Seznam »živih« knjig (Zorko, december 2018)

2.1.1 POGOVOR Z MAKEDONCEM

Naš sogovornik je bil rojen v Sloveniji, vendar ima mamo iz Makedonije. Njegova mama je prišla v Slovenijo pri 17 letih zaradi ekonomskih razmer. Njegov oče je Slovenec, a se je za nekaj časa, ko je bil mlajši, preselil v Makedonijo, ker je njegov brat delal v vojski. Takrat je spoznal punco (sogovornikovo mamo) in odločila sta se za skupno življenje v Sloveniji (Slika 8).

Zaupal nam je, da se je njegova mama v slovensko družbo težko vključila predvsem zaradi jezika. Sam se s diskriminacijo se ni soočal, večina ljudi sploh ni vedela, da je pol Slovenec in pol Makedonec.

V Makedonijo gredo vsako leto med poletjem. Zelo rad hodi tja, saj je to primarna domovina njegovega očeta. Makedonija mu je bolj pri srcu kot Slovenija, predvsem zaradi otroških spominov mame in očeta, prav tako pa ima tam velik del družine. V Mariboru živi sam in obiskuje srednjo šolo. Njegova mama živi v vasi nedaleč stran.

V Makedonijo se ne bo preselil, čeprav mu je pri srcu in so tam ljudje prijazni in je hrana odlična, a misli, da mu tam ne morejo zagotoviti tega, kar si želi početi. To pravi tudi za Slovenijo, zato si želi iti študirat v Berlin, najraje igro oz. gledališče. Za Berlin se je odločil, ker mu je Nemčija zelo všeč in ima tudi tam sorodnike, ki bi se jim pridružil na začetku svojega bivanja.

Povedal nam je tudi svoje mnenje o migracijah. Pravi, da se mu zdi pravilno, da ljudje, ki živijo v državi, kjer se dogaja vojna, migrirajo, in da jih druge države tudi sprejmejo, saj ima vsak pravico do življenja v državi, kjer ni vojn.

O strahu pred migranti je povedal, da je ljudi strah neznanega, a ko človeka neka tema zanima in jo malo razišče, si ustvari realno mnenje. Ljudi je treba ozaveštevati, kakšno je stanje in kaj se dogaja, je še dodal.

V stik z živo knjižnico je stopil pred enim letom. Takrat še ni imela tematike multikulturalnost, je pa bilo vseeno veliko multikultikov. Tako je bil pred nekaj dnevi svetovni dan prostovoljstva in takrat so prostovoljci odšli gledat film. Tam je bila tudi gospa, ki pomaga voditi Živo knjižnico in ga je vprašala, če bi želel sodelovati v projektu. V to se je vključil tudi zato, ker se želi vključevati v dogodke v svojem okolju in na njih tudi vplivati.

Zelo lepo se mu zdi, če ga nekdo izbere in želi izvedeti njegovo zgodbo, rade volje jo tudi pove. Nekatere “knjige” že pozna od prej, vedno pa spoznava tudi nove. Za naslov si lahko izberejo svoje ime, imajo pa tudi pravico do izbire psevdonima.

Slika 8: »Makedonska knjiga« (Ovčina H., december 2018)

2.1.2 POGOVOR Z BOŠNJAKOM

V uvodu nam je zaupal, da je bil najprej begunec, potem pa migrant. Rojen je bil v BIH leta 1993, ko je v njegovem rojstnem kraju Varešu divjala vojna. Sredi vojne so z družino zbežali v neko mesto v severni Bosni, kjer jih je sprejela neznana družina. Tam so živeli približno pet mesecev, po tem pa še tri leta v begunstvu, dokler ni njegova mati dobila službe. Medtem ko so bili še v begunstvu, so razmišljali o selitvi nazaj v Vareš, a tam zaradi vojne njegova mati ni dobila službe. Ko se je okoli leta 2000 vojna umirila, se je njegova družina ponovno združila, saj je bil med vojno njegov oče v vojski. Potem je odšel v 1. razred osnovne šole. Ker niso imeli stalnega bivališča, so se morali veliko seliti. V Bosni je končal osnovno šolo, srednjo šolo pa je, kot večina njegovih vrstnikov, nadaljeval na Hrvaškem v Varaždinu. Tako je migriral iz BIH v Varaždin in iz Varaždina v Slovenijo na študij. V Mariboru je že 6 let. Samostojno je začel živeti pri 15 letih in še danes živi sam. Trenutno študira in dela preko študentskega servisa. Poleg šole pa obiskuje tudi veliko obšolskih dejavnosti. Zelo redko obišče svoj rojstni kraj v Bosni, saj ima na otroštvo slabe spomine zaradi vojne.

Kot begunec in migrant je živel v veliko različnih mestih in se nikjer ni počutil diskriminiranega, saj se je vedno prilagodil življenjskim razmeram in ljudem, s katerimi se je družil. Njegovo mnenje o sodobnih migracijah je, da so naraven pojav človeške družbe, ki se najpogosteje pojavlja zaradi vojn (begunstvo). Misli, da je treba vsakemu migrantu oz. beguncu nuditi pomoč in se jih ne bati, ker so lahko v zelo veliki krizi, ki jo on sam zelo dobro pozna. Ksenofobija pa je med ljudmi zelo pogosta zato, ker se ljudje na splošno bojijo neznanega. V Sloveniji mu je trenutno zelo všeč, a se bo v daljni prihodnosti mogoče tudi selil. Zaradi vojne in staršev je bil v mladosti begunec, danes pa je zaradi boljših življenjskih in ekonomskih pogojev migrant (Slika 9).

Slika 9: Najprej begunec, nato migrant (Ovčina H., december 2018)

2.1.3 POGOVOR Z ERITREJCEM

Prihaja iz Eritreje, države v severovzhodni Afriki. V Eritreji je bil vojak zaradi konflikta z njihovo sosedo Etiopijo. V bitji je bil ranjen in ugrabljen. V zaporu je bil tri leta. Po tem se je spet pridružil vojski. Kmalu se je vrnil v šolo in postal učitelj. Zatem se je skupaj z ostalimi moral vrniti v vojsko.

V Sloveniji ne more biti učitelj, saj nima primerne izobrazbe. Ni se več vrnil v vojsko. Ostal je doma in večkrat so ga prepričevali, naj se vrne na mesto vojaka.

Ker tega ni želel, je zapustil Eritrejo, ilegalno prišel v Slovenijo, saj so ga večino poti do sem pripeljali tihotapci. Potoval je čez severni Sudan, Libijo, do Italije s čolnom, potem do Slovenije.

Zdaj se uči slovensko in dela. Tukaj je sam, brez družine, in pravi, da je zelo težko, saj ima doma otroke. Domov se ne more več vrniti. Za potovanje je tihotapcem plačal 7.000 €. Na potovanju je velikokrat več dni ostal brez hrane in vode. V Sloveniji mu je všeč, ker je mirna, varna država, všeč so mu ljudje, pravi, da so prijazni. Pravi, da migracije niso dober pojav, vendar, če si prisiljen, moraš iti, da rešiš svoje življenje. Zapustiš svojo družino, družbo, svojo državo. S svojo družino še ima nekaj stikov, vendar omejene. Slišijo se le, če se prej dogovorijo (Slika 10).

Slika 10: Učitelj iz Eritreje (Ovčina H., december 2018)

2.2 ANKETA UČENCEV NAŠE ŠOLE

Na naši šoli imamo veliko sošolcev in prijateljev, ki so se z družinami priselili iz različnih držav, večinoma iz današnjih samostojnih balkanskih držav, nekoč republik bivše skupne domovine Jugoslavije. Zato smo se odločile anketo razdeliti med večino teh učencev.

Anketa je bila anonimna in je vsebovala osem vprašanj. V njej je želelo sodelovati 50 učencev, nekateri so sodelovanje odklonili, drugi ankete niso vrnili. Vrnjeno smo tako dobile večino razdeljenih anket.

Anketo smo naredile v dveh jezikih, v slovenščini in albanščini, saj veliko naših učencev in staršev slabo razume slovensko. Razdelile smo jih učencem od 1. do 9. razreda. Vrnjenih je bilo več anket v slovenskem (32) kot albanskem (18) jeziku.

ANKETA

Pozdravljeni,

smo Hana, Sara in Ema, učenke 8. razreda, in želimo z našo raziskovalno nalogo ugotoviti vzroke in posledice selitev v Slovenijo. Hkrati nas zanima tudi način vključevanja priseljencev v slovensko družbo. Anketa je anonimna, rezultate bomo uporabile zgolj za našo raziskavo.

1. **Kateri razred obiskuje(-jo) vaš(-i) otrok(-ci)?** _____

2. **Od kod se je v Slovenijo priselila vaša družina?**
_____

3. **Koliko članov šteje vaša družina?** _____

4. **Kdaj ste se priselili v Slovenijo?** _____

5. **Kaj je bil osnovni razlog, da ste se priselili v Slovenijo? Obkrožite enega izmed navedenih razlogov:**

- a) *gospodarski (zaposlitev, boljši zaslužek)*
- b) *politični (vojne, nerazumevanje s pripadniki drugih narodov)*
- c) *družinski (poroka, priselitev k sorodnikom)*
- č) *zdravstveni (boljši pogoji zdravljenja)*
- d) *športni (profesionalno ukvarjanje s športom)*
- e) *drugo:* _____

6. **Je vaša selitev stalna ali začasna?** _____

7. **Kako ste se vključili v slovensko družbo? Katere so bile največje težave, s katerimi ste se srečevali oziroma se srečujete?**
_____
_____
_____

8. **Kaj vam je bilo ob priselitvi v Slovenijo všeč?**
_____
_____

Za sodelovanje v anketi se vam najlepše zahvaljujemo in vam želimo prijetno bivanje v Sloveniji.

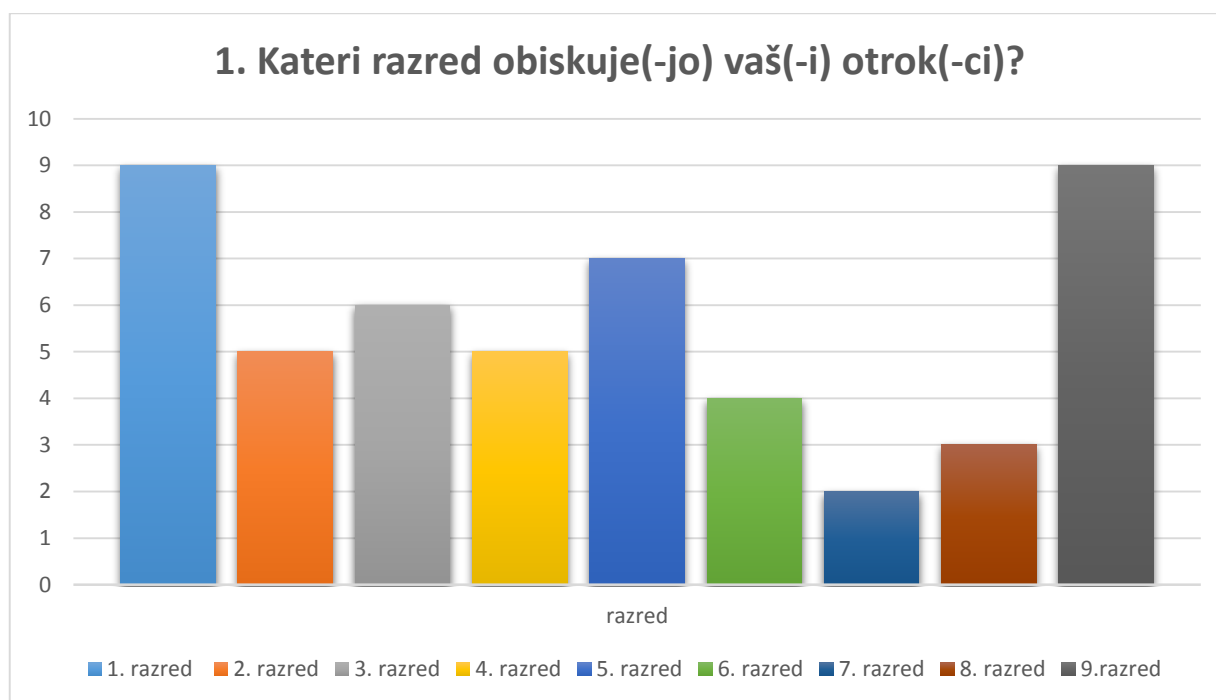
Përsëhëndetje,

jemi Hana, Sara dhe Ema, nxënëse të klasës së 8-të, dhe me një detyrë hulumtimi dëshirojmë të gjejmë shkaqet dhe pasojat e shpërnguljes/ardhjes në Slloveni. Njëkohësisht ne na intereson edhe integrimi i të ardhurve/emigrantëve në shoqërinë sllovene. Anketa është anonime, rezultatet do t'i përdorim vetëm për hulumtimin tonë. Me ne bashkëpunon edhe znj. Vera Haliti, e cila do të na ndihmojë në leximin e rezultateve dhe shqyrtimin e tyre. Ju lutemi që anketat e plotësuara, të na i ktheni sa më shpejt të jetë e mundur.

1. Në çfarë klase shkon fëmij-a/të juaj? ? _____
2. Nga cili vend ka ardhur familja juaj në Slloveni?
_____
3. Sa anëtarë ka familja juaj? _____
4. Kur jeni shpërngulur/keni ardhur në Slloveni? _____
5. Cila ka qenë arveja krzesore që keni ardhur në Slloveni? Rrubullakosni njërën nga arsvet e shënuara më poshtë:
  - a) ekonomike punësim, rrogë më të mirë)
  - b) politike (luftë, moskuptim me përkatësitë e tjera kombëtare)
  - c) familjar (martesë, bashkim familjar)
  - ç) shëndetësore (kushte më të mira trajtimi mjekësor)
  - d) sportive (ushtrim profesional i sportit)
  - e) tjetër: _____
6. A jeni në Slloveni përkohësisht apo përgjithnjë? _____
7. Si jeni integruar në shoqërinë sllovene? Cilat kanë qenë problemet/vështirësitë më të mëdha, me të cilat jeni përballur apo përballeni cdo ditë?
_____
_____
8. Çfarë ju ka pëlqyer kur keni ardhur në Slloveni?
_____
_____

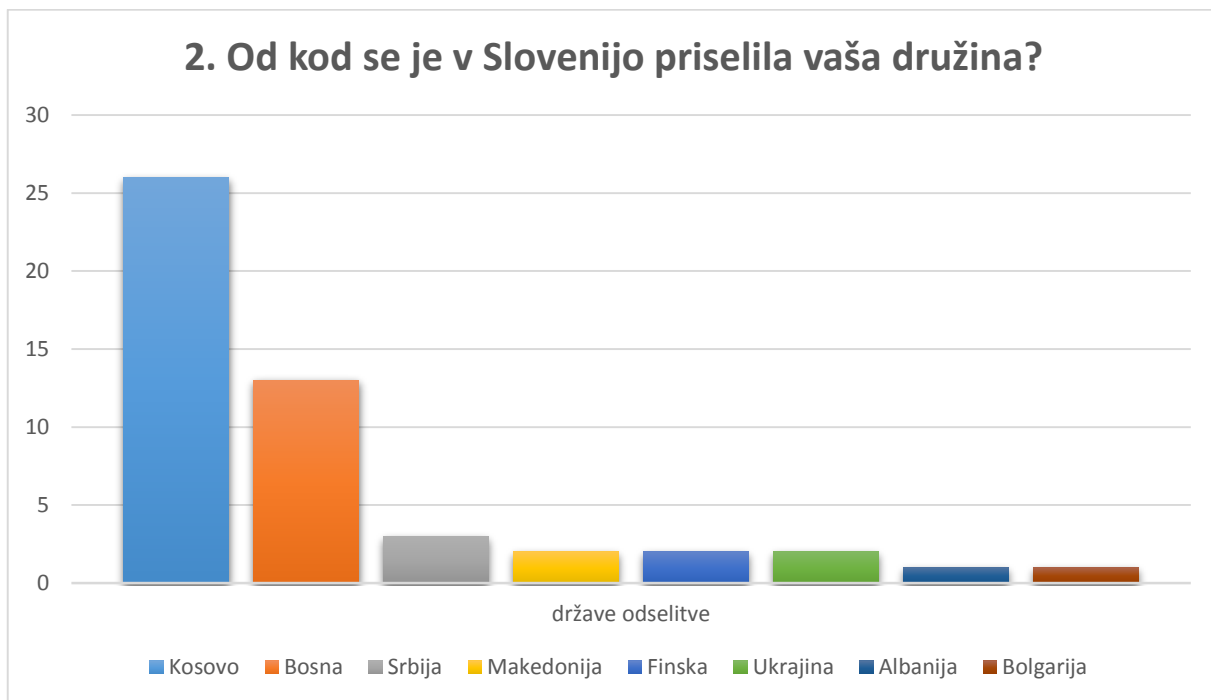
Ju falenderojmë nga zemra për bashkëpunimin dhe ju urojmë qëndrim e jetesë të këndshme në Slloveni.

2.2.1 ANALIZA REZULTATOV ANKETE

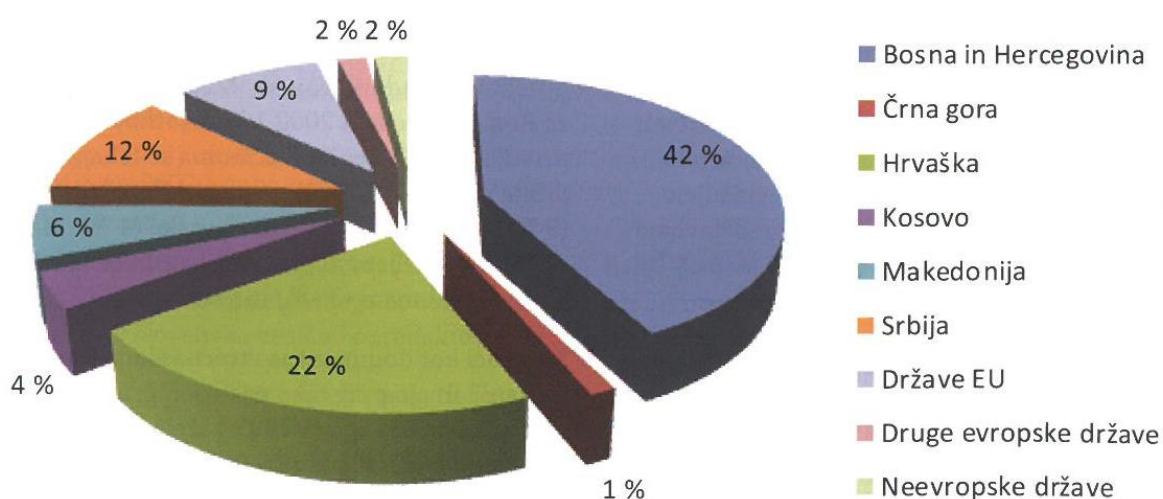
Graf 2: Otroci po razredih

Ugotovile smo, da jih devet, to je kar 18 %, obiskuje 1. razred, v 2. razred jih hodi pet, kar je 10 %, šest učencev hodi v 3. razred, kar je 12 %, 4. razred obiskuje pet anketirancev, kar je 10 %. V 5. razredu jih je sedem, kar je 14 %, štirje obiskujejo 6. razred, kar je 8 %, v 7. sta le dva, kar je 4 %, v 8. so trije, kar je 6 %, in v 9. razredu jih je devet (18 %). Največ anketirancev hodi v 9. in 1. razred, najmanj pa jih obiskuje 7. razred.

Graf 3: Država odselitve

Največ otrok priseljenih družin je prišlo iz Kosova in to kar 52 % (26 anketirancev), 26 % (13) anketirancev se je priselilo iz Bosne in Hercegovine. 6 % (3 anketiranci) so prišli iz Srbije, iz Finske in Ukrajine se je priselilo po 4 % naših anketirancev (2 anketiranca). Najmanj anketirancev se je priselilo iz Bolgarije in Albanije, le 2 % (iz vsake države po 1 anketiranec).

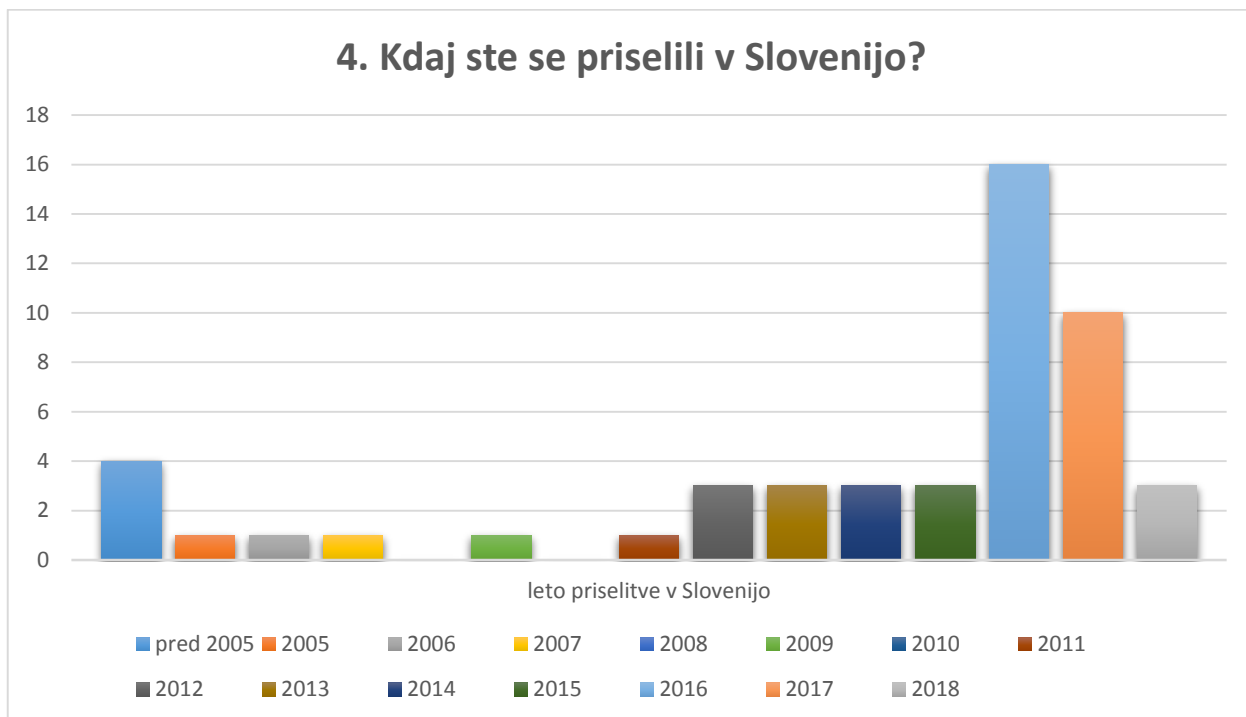
Graf 4: Območja odselitve po državah nekdanje Jugoslavije v RS (Josipovič, 2016, v: Geografija v šoli)

Graf 5: Število članov družine

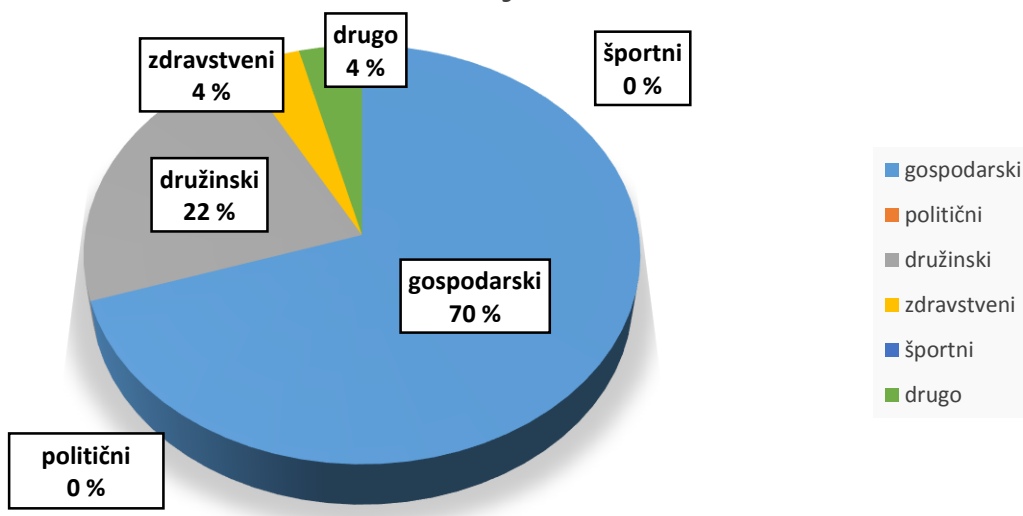
Največ družin je štiričlanskih in sicer kar 50 % (25 družin), 28 % (14 družin) je petčlanskih, družin z šestimi člani je 18 % (9 družin). Tričlanska družina je bila najmanjkrat zastopana v anketi in sicer samo 4 % (2 družini). Več kot tri četrtine priseljenih družin (78 %) ima tako dva ali tri otroke.

Graf 6: Leto priselitve v Slovenijo

Pred letom 2005 se je v Slovenijo preselilo 10 % (5 anketirancev), 2 % (1 anketiranec) se je priselilo leta 2005, 2006 in 2007, 2009 in 2011. Leta 2008 in 2010 se ni priselil nobeden anketiranec. 6 % (3 anketiranci) so se priselili v letih 2012, 2013, 2014 in 2015. Največ anketirancev se je priselilo leta 2016 in to kar 34 % (17 anketirancev), 20 % (10 anketirancev) se je priselilo leta 2017. Leta 2018 pa se je priselilo 6 % (3 anketiranci). V letih 2016 in 2017 se je v Slovenijo tako priselilo iz tujine več kot polovica (54 %) anketiranih učencev. To je več kot prej v 13 letih skupaj.

5. Kaj je bil osnovni razlog, da ste se priselili v Slovenijo?

Graf 7: Razlog priselitve v Slovenijo

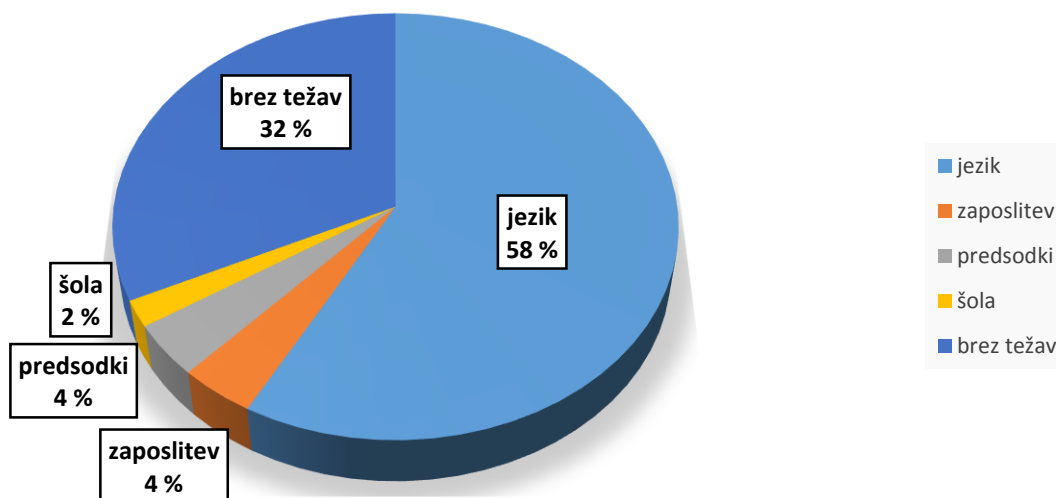
Poleg ponujenih odgovorov so svoj razlog lahko zapisali tudi sami. Največ anketirancev je obkrožilo gospodarski razlog in to kar 70 % (35 anketirancev). Nihče ni obkrožil migracij zaradi političnih in športnih razlogov. 22 % (11 anketirancev) je prišlo v Slovenijo zaradi družinskih razlogov, zaradi zdravstvenih razlogov je emigriralo 4 % (2 anketiranca). 4 % (2 anketiranca) anketirancev se je priselilo v Slovenijo zaradi drugega razloga. Navedli so, da so iskali varno okolje, državo za življenje otrok.

Graf 8: Stalnost selitve

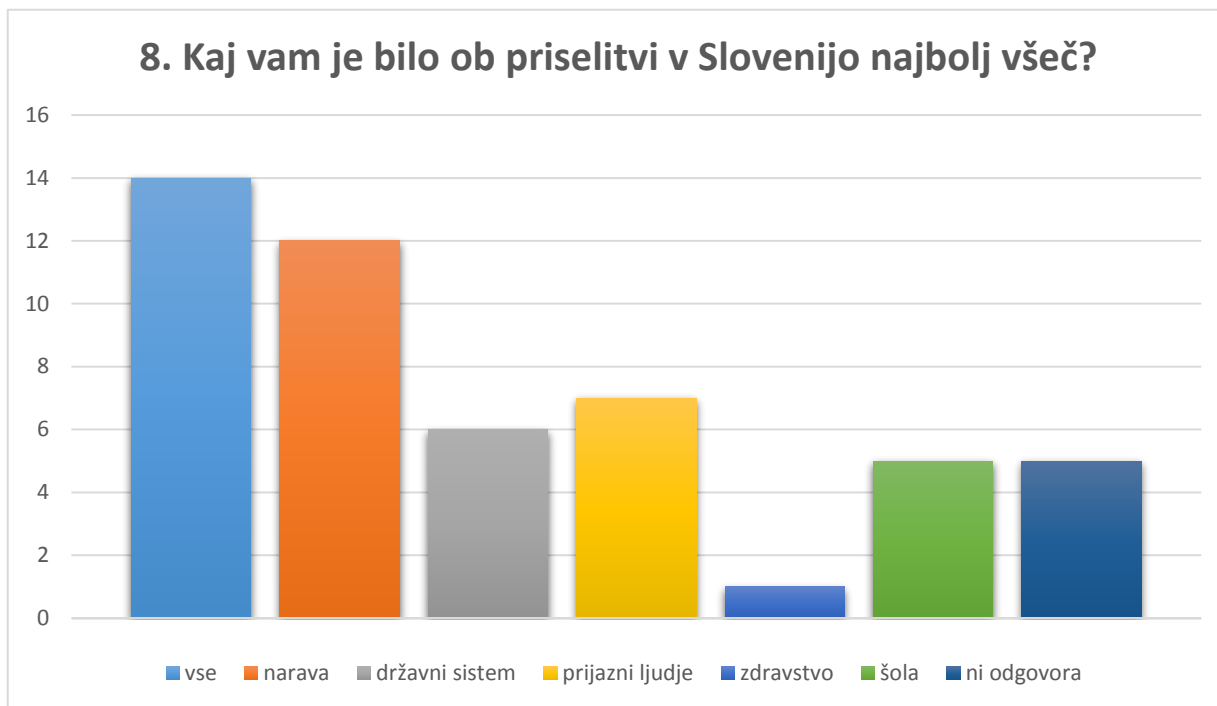
Kar 80 % (40 anketirancev) je napisalo, da je njihova selitev stalna, ostalih 20 % (10 anketirancev) pa se je priselila le začasno. To pomeni, da bodo ob prvi priložnosti, ki se jim bo ponudila, zapustili Slovenijo, njihova končna destinacija bodo verjetno države z močnejšim gospodarskim potencialom (Skandinavija, Avstrija, Nemčija).

7. Kako ste se vključili v slovensko družbo? Katere so bile največje težave, s katerimi ste se srečevali oziroma se še srečujete?

Graf 9: Težave ob vključevanju v slovensko družbo

Največ anketirancev je imelo oz. ima težave z jezikom in sicer kar 56 % (28 anketirancev). Tako menijo tudi strokovnjaki. 32 % (16 anketirancev) ni omenjalo nobenih težav, kar pomeni, da se jih je skoraj tretjina v novo okolje vključila neovirano. Z zaposlitvijo je imelo oz. ima težave 4 % (2 anketiranca), prav tako je le 4 % (2 anketiranca) imelo oz. ima težave s predsodki v naši družbi. Samo 2 % (1 anketiranec) je omenjalo težave s šolo.

Graf 10: Všečnost priselitve

28 % anketirancev je zapisalo, da jim je bilo v Sloveniji ob priselitvi všeč prav vse (14). 24 % (12 anketirancem) je najbolj všeč narava, lepo okolje. 12 % (6 anketirancem) je najbolj všeč državni sistem, prav tako je 12 % (6 anketirancem) najbolj všeč, da so v Sloveniji prijazni ljudje. 10 % (5 anketirancem) je najbolj všeč šolski sistem, slovensko zdravstvo je prepričalo 2 % ljudi (1 anketiranca). 10 % (5 anketirancev) na to vprašanje ni odgovorilo.

2.3 INTERVJU Z ELVIRJEM OVČINO

Intervjuvale smo Elvirja Ovčina, ki je v svojem življenju veliko migriral. Trenutno živi v Nemčiji. Pot, ki se je prisilno začela zaradi političnih in vojnih razmer v Bosni in Hercegovini, ga je vodila po različnih delih sveta. Pomembno vlogo na njegovi življenjski poti ima tudi Slovenija, kjer danes živi tudi njegova hčerka Hana Ovčina, tudi raziskovalka v tej nalogi. Z nami je delil svoje občutke.

1. Od kod prihajate? Katera je vaša država porekla?

Prihajam iz Bosne in Hercegovine, natančneje iz Sarajeva.

2. Kakšne so bile razmere v vašem kraju, preden ste ga zapustili?

Bila je vojna, ki je trajala že več kot eno leto. Bili smo brez hrane, vode, elektrike in telefonskih linij. Neprestano so nas bombardirali.

3. Ali ste zaradi tega emigrirali?

Deloma sem emigriral zaradi tega. Aprila leta 1993 sem dobil priložnost, da kot del bosanske mladinske košarkarske reprezentance odpotujem na evropsko prvenstvo na Portugalsko. To bi moralo trajati le dva meseca, potem pa bi se morali vrniti nazaj.

4. Kako ste se počutili, ko ste izvedeli, da odhajate na tako pomembno tekmovanje?

Bil sem vesel, ker bi prvič lahko predstavljal svojo državo na evropskem prvenstvu in ker bi lahko po enem letu spet normalno živel in igral košarko, ki je nisem mogel trenirati zaradi vojne.

5. Opišite pot, ki ste jo bili kot migrant prisiljeni prepotovati.

No, to pa je druga zgodba. Najprej smo trikrat poskušali oditi iz Sarajeva preko letališke steze, ki je bila edina pot iz mesta. To smo poskušali ponoči, ko so streljali, mi pa smo se podajali v neznanu. Najprej smo odšli do naselja Hrsnica, to je bilo predmestje Sarajeva. Zjutraj smo se odpravili preko planine Igman, nekaj poti smo prepotovali s kamionom, potem pa z avtobusom do Jablanice in vse do Splita. Končno smo prišli do zelenega kraja Bjelolasica, kjer je bil olimpijski kamp. Tukaj smo se srečali tudi z igralci iz ostalih mest, kajti nismo bili vsi iz Sarajeva. Ostali smo dva meseca, tudi trenirali smo lahko. Po končanem evropskem prvenstvu se nismo mogli več vrniti, saj so se vojna grozodejstva še stopnjevala, povratek domov ni bil več možen. Po treh mesecih životarjenja na Hrvaškem smo konec avgusta leta 1993 odpotovali v Ameriko.

6. Koliko časa ste živeli v Ameriki in kam so vas vodile nadaljnje poti? Ali nam lahko opišete preostale selitve?

V Ameriki sem živel kar 6 let, saj sem tam končal srednjo šolo in univerzo. Potem sem živel dve leti v Sloveniji, tri leta v Nemčiji v Oldenburgu, pol leta v Grčiji. Nato sem zopet odšel v Nemčijo, pa v Ukrajino, za tem pa tri leta v Belgijo. Na koncu sem zopet pristal za tri leta v Nemčiji. Migracije po Ameriki so bile povezane s šolo, po Evropi pa sem se selil zaradi službe, aktivno sem igral košarko, sedaj pa delujem kot trener.

7. Kje ste prebivali ta čas, ko ste živeli v drugem okolju?

Prvi dve leti sem v Ameriki živel pri družini, ki me je takrat sprejela in s katero imam še dandanes stike. Nato sem štiri leta živel v študentskem domu na univerzi. Ostala leta sem bival v stanovanjih, ki so mi jih oddajali klubi, v katerih sem igral.

Slika 11: Ameriška družina (Ovčina E., zasebna zbirka, 1992)

8. Kako ste se tam vključili v družbo?

V družini sem imel dva “brata”, člana družine, pri kateri sem bival, tako da sem večinoma preko njih in njihovih prijateljev spoznal nove prijatelje. V družbo sem se vključeval preko košarke in družine, pri kateri sem bil. Na univerzi in potem kasneje so bila to poznanstva pretežno z ljudmi iz košarke. Pomembni so bili torej trenerji, igralci in še drugi ljudje iz kluba, pa seveda tudi navijači.

Slika 12: Na igrišču s številko 40 (Ovčina E., zasebna zbirka, 1993)

9. S katerimi težavami ste se srečevali v novem okolju?

V Ameriki mi je na začetku največ težav povzročal jezik, saj sem se do takrat v šoli učil samo francoski jezik, in to, da sem v čisto novo in neznano okolje prišel že pri šestnajstih letih. Kasneje pa so bile te težave s spoznavanjem novega okolja, novega mesta in novih ljudi. Najtežje je bilo takrat, ko sem prišel v Ameriko. Veliko lažje je bilo, ko sem začel tekoče govoriti angleško in sem se z ljudmi v novih okoljih (klubih) tudi lažje sporazumeval.

Slika 13: Košarkarska ekipa leta 1997 (<http://url.sio.si/CBm>, povzeto 4.3.2019)

10. Ste se hitro naučili jezika?

Spomnim se, da angleščine nisem znal popolnoma nič, ker sem se v šoli učil francosko. Bil sem vržen v okolico, kjer sem se jezika moral hitro naučiti. Da sem jezik obvladal za potrebe šole in življenja, sem potreboval 4-6 mesecev.

11. Kateri dogodek se vam je najbolj vtisnil v spomin?

Povedali so mi, da sem po prihodu v Ameriko najprej le skomigal z rameni in govoril Thank you (smeh).

Slika 14: Diploma na Syracuse University (Ovčina E., zasebna zbirka, 1999)

12. Mislite, da so bile te selitve za vas dobra ali slaba izkušnja?

Oboje. Dobra je bila predvsem zaradi tega, ker so mi dale priložnosti v življenju, da se naučim novega jezika, končam šolo, vidim različne države, spoznam različne ljudi in njihove kulture. Slaba je bila ta, da sem bil že pri mladih letih ločen od svoje družine. Najtežje je bilo v Ameriki, kjer sem bil ves čas brez njih. Približno štiri leta nisem vedel, če so še živi, enako je bilo na drugi strani. Moji starši niso vedeli, kaj se je takrat dogajalo z mano. Sploh niso vedeli, da sem v Ameriki, to so izvedeli šele kasneje.

13. Imate namen v prihodnosti še migrirati?

Glede na mojo vrsto službe moram reči, da ponovno migriranje v novo državo ni popolnoma izključeno.

14. Kakšno je vaše mnenje o migracijah?

Mislim, da je ljudem v takšnih situacijah treba pomagati in jih ne odrivati, oziroma izključevati ali jih celo poniževati in diskriminirati. Predvsem ljudem, ki prihajajo iz držav, kjer divja vojna in iščejo nov dom, je potrebno priskočiti na pomoč. Naj ljudje živijo tam, kjer se ne bodo bali za svojo varnost in za varnost svoje družine. Vsi smo ljudje in vsi smo si enaki.

Gospod Ovčina, hvala za deljenje vaših izkušenj z nami. Želimo vam čim več uspehov na vseh področjih vašega življenja.

2.4 STATISTIČNA OBDELAVA PODATKOV MIGRACIJ NA SLOVENSKEM OZEMLJU V LETIH 1991 – 2017

V tem delu raziskovalne naloge smo s pomočjo internetnih strani SURS (<http://url.sio.si/CwN>, *povzeto 21.1.2019*) oblikovale tabele migracijskih tokov od osamosvojitve Slovenije leta 1991 do leta 2017. Zanimali so nas podatki o priselitvah tujcev in Slovencev, enako odselitve. Skušale smo razložiti vzroke za odstopanja v posameznih letih, zato smo statistično obdelale samo določena leta z ekstremnimi odstopanji.

Tabela 1: Migracijski tokovi v letih 1991 - 2000

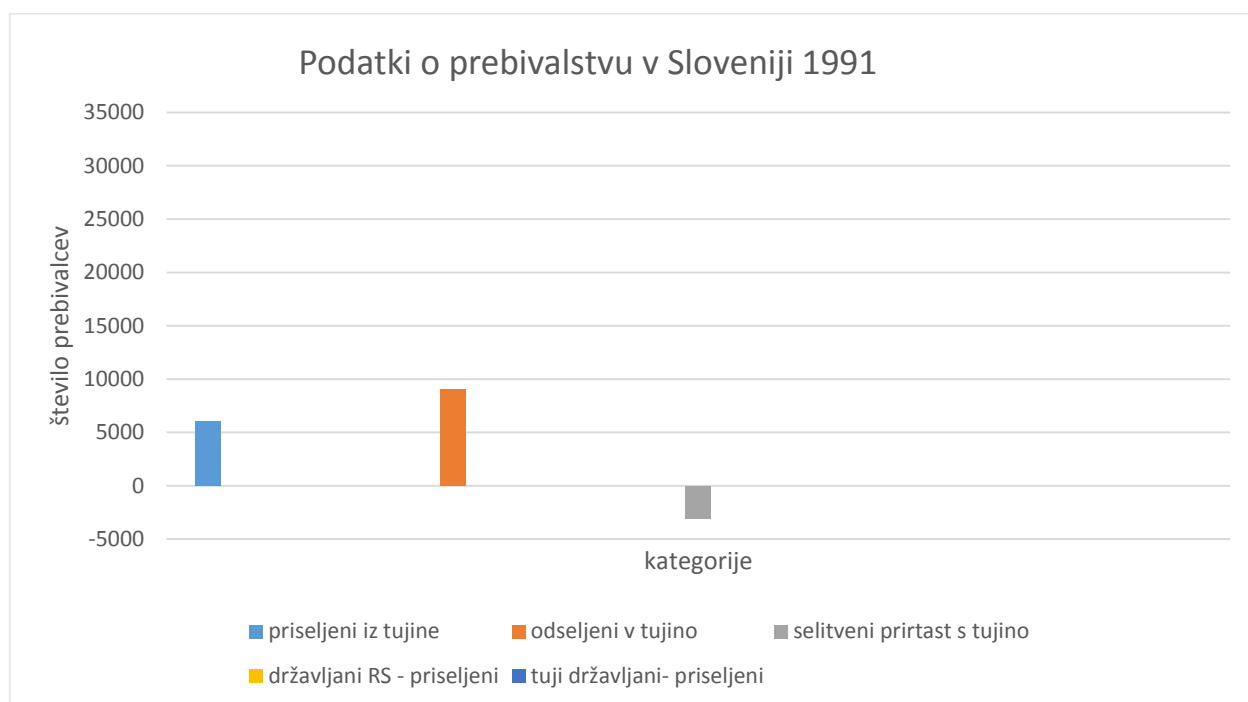
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Priseljeni iz tujine	5989	3461	2745	1919	5879	9495	7889	4603	4941	6185
Odseljeni v tujino	9060	3848	1390	983	3372	2985	5447	6708	2606	3570
Selitveni prirast s tujino	-3071	-387	1355	936	2507	6510	2442	-2105	2335	2615
Državljeni RS-skupaj (priseljenci)	...	...	2745	1919	2191	697	1093	857	1362	935
Tuji državljani skupaj (priseljenci)	...	...	...	...	3688	5813	6796	3746	3579	5250

Tabela 2: Migracijski tokovi v letih 2001 - 2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Priseljeni iz tujine	7803	9134	9279	10171	15041	20016	29193	30693	30296	15416
Odseljeni v tujino	4811	7269	5867	8269	8605	13749	14943	12109	18788	15937
Selitveni prirast s tujino	2992	1865	3412	1902	6436	6267	14250	18584	11508	-521
Državljeni RS-skupaj (priseljenci)	1030	1432	1268	1574	1747	1765	1689	2631	2903	2711
Tuji državljani skupaj (priseljenci)	6773	7702	8011	8597	13294	18251	27504	28062	27393	12705

Tabela 3: Migracijski tokovi v letih 2011 - 2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Priseljeni iz tujine	14083	15022	13871	13846	15420	16623	18808
Odseljeni v tujino	12024	14378	13384	14336	14913	15572	17555
Selitveni prirast s tujino	2059	600	487	-490	507	1051	1253
Državljeni RS-skupaj (priseljani)	3318	2741	2250	2535	2755	2863	3288
Tuji državljani skupaj (priseljani)	10765	12281	11621	11311	12665	13760	15520

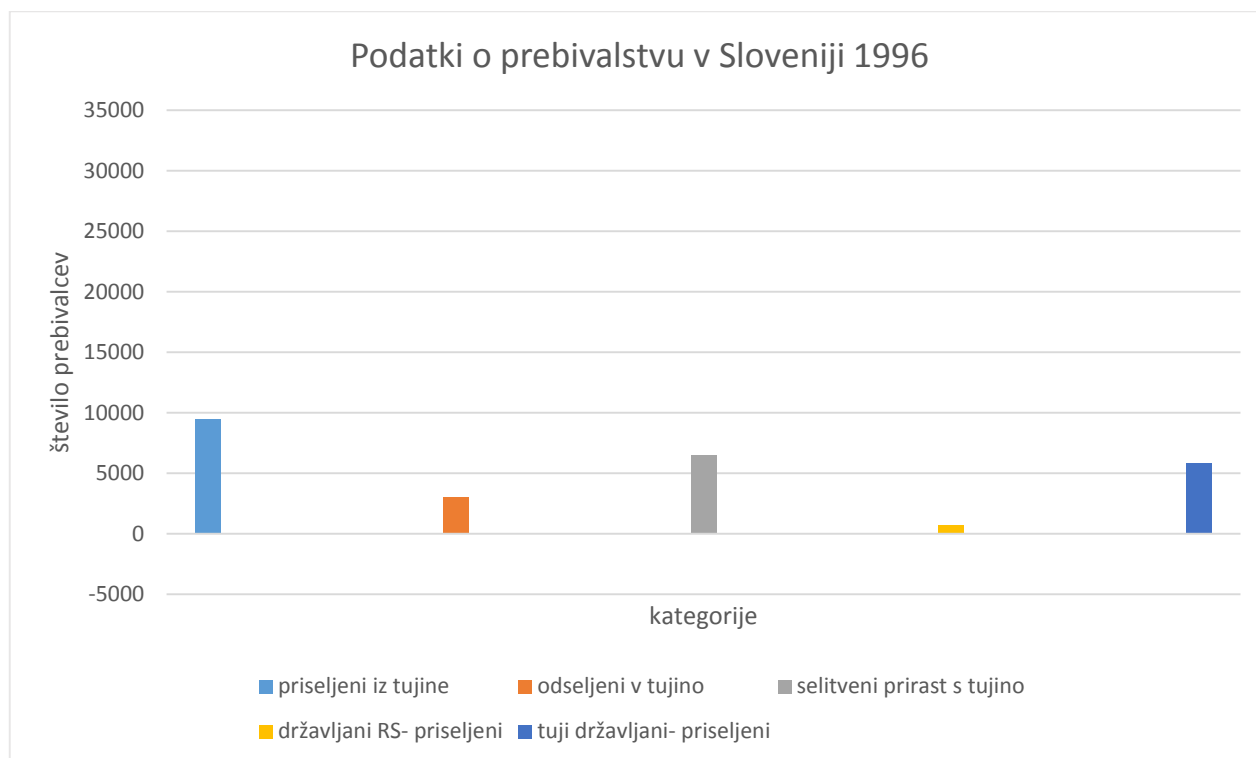

Graf 11: Selitve v Sloveniji leta 1991

Leta 1991 je bilo iz tujine priseljenih 5989 ljudi, odseljenih v tujino 9060 ljudi in selitveni prirast tega leta je bil negativen (-3071 prebivalcev). Vzrok je verjetno v nastanku države Republike Slovenije, zato se je število do tedaj jugoslovanskih prebivalcev ob opredelitvi v slovensko državljanstvo zmanjšalo. Za kategoriji državljani RS (priseljani) in tuji državljani (priseljani) ni bilo podatka.

Tudi leto 1992 je imelo negativen selitveni prirast. Negativno število je bilo tokrat precej bližje izravnavi priselitev in odselitev (-387 prebivalcev). Število priseljenih je bilo skoraj polovico manjše kot leto prej (2528 prebivalcev), število odseljenih pa skoraj trikrat manjše (5212 prebivalcev), kar znaša skoraj število priseljenih leta 1991.

Za kategoriji državljani RS (priseljani) in tuji državljani (priseljani) prav tako kot prejšnje leto ni podatka.

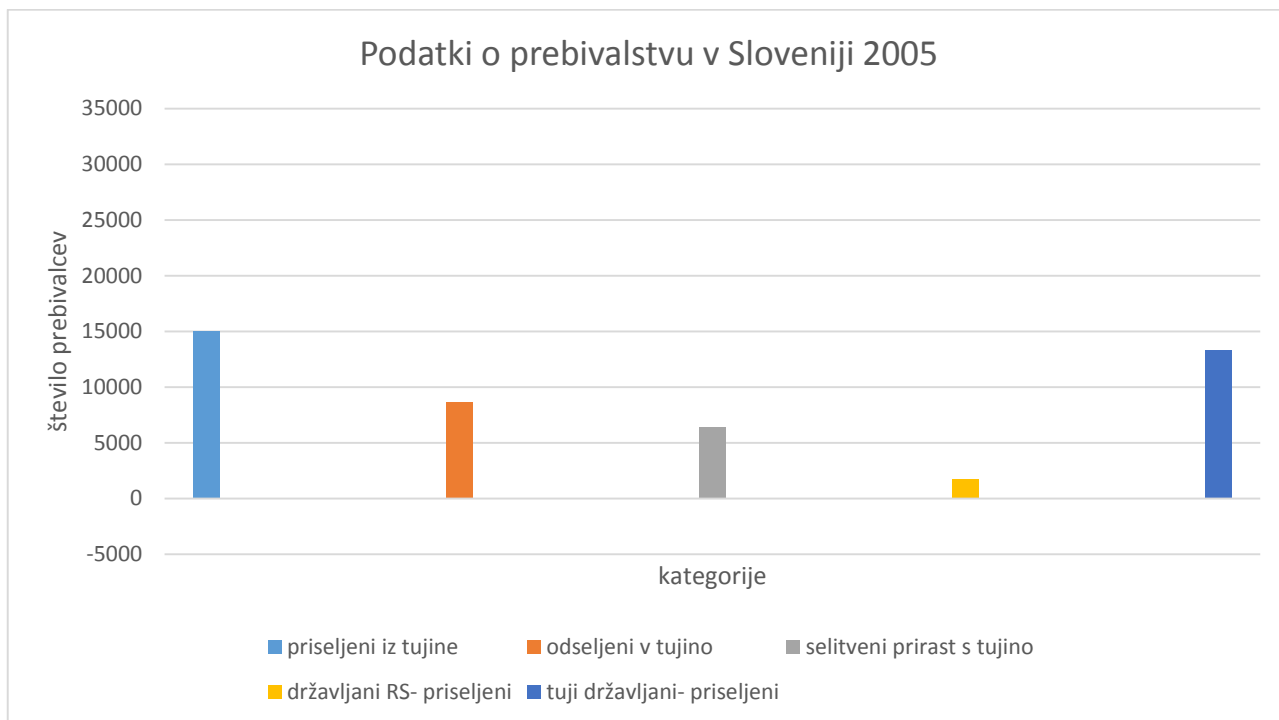

Graf 12: Selitve v Sloveniji leta 1996

V letu 1996 se je začelo priseljevati veliko več ljudi kot v prejšnjih letih in so posledično vsako leto številke priselitev večje. V letu 1996 je bilo 9495 priseljencev iz tujine, 2985 ljudi se je odselilo v tujino, selitveni prirast pa je bil 6510. Bilo je zelo malo priseljenih državljanov RS (697 prebivalcev), ampak veliko priseljenih tujih državljanov (5813 prebivalcev), kar je znašalo 93,4 % vseh priselitev.

Leta 1998 smo imeli ponovno negativen selitveni prirast (-2105 prebivalcev). Število priseljencev je znašalo manj kot npr. leta 1991 (za 1386 prebivalcev), od tega se je priselilo v Slovenijo samo 857 Slovencev.

Slovenija je tega leta postala samo tranzitna država in odskočna deska za nadaljnje migracije v ostale dele Evrope. Odselilo se je 6708 ljudi. Vzrok je bil tudi v podeljenem manjšem številu delovnih dovoljenj s strani naše države tujcem. (<http://url.sio.si/CuD>, povzeto 22. 12. 2018).

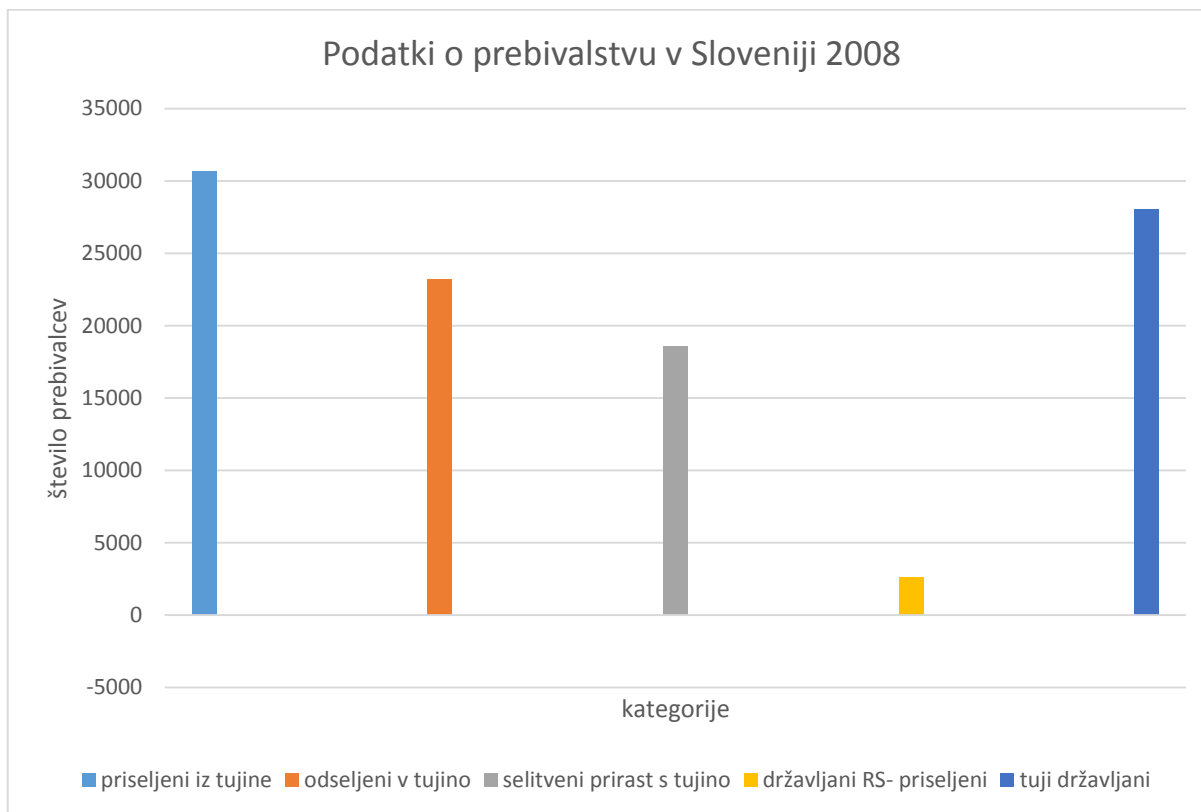

Graf 13: Selitve v Sloveniji leta 2005

Leta 2005 je bilo iz tujine priseljenih 15.041 ljudi, odseljenih v tujino pa 8269, kar pomeni da je bil selitveni prirast s tujino 6436. Število priselitev se je drastično povečalo, v primerjavi z letom 2004 za 4870 priseljencev. Priseljenih Slovencev je bilo 1747, kar znaša le 11, 61 %.

V letu 2006 sta se podatka o priseljenih in odseljenih v primerjavi z letom 2005 povečala za približno 5000 (priseljenih 20.016 ljudi, odseljenih 13.749 ljudi). Selitveni prirast je bil zelo podoben kot leta 2005 (6267 prebivalcev).

V letu 2007 so se številke priseljenih iz tujine dvignile za skoraj 9000, pri odseljenih v tujino pa za 1000. Selitveni prirast se je v primerjavi s prejšnjim letom skoraj podvojil, znašal je 14.250 priseljencev. Vzrok je bilo zaposlovanje, torej podelitev delovnih dovoljenj, predvsem v gradbeni stroki. (<http://url.sio.si/CuD>, povzeto 22. 12. 2018).

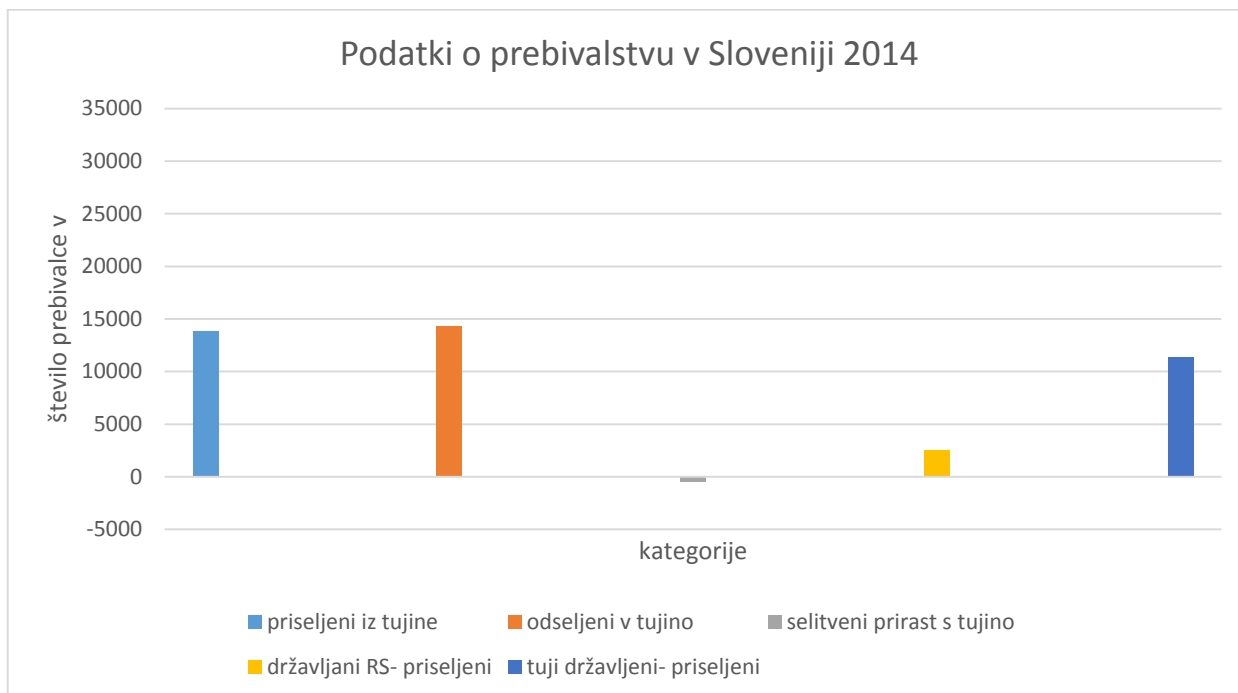
Graf 14: Selitve v Sloveniji leta 2008

V letu 2008 je bilo število priseljencev iz tujine najvišje in sicer 30.698. Število odseljenih v tujino se je v primerjavi z letom 2007 zmanjšalo za 2834, tako da je bil tudi selitveni prirast tega leta najvišji (18.584 priseljenecv). Priseljenih tujih državljanov je bilo 28.062.

Leta 2009 je bilo število priseljenih podobno kot leto prej (30.296 ljudi), se je pa povečalo število odseljenih, za 6679. Posledično je bil naravni prirast 11.508 ljudi v primerjavi z letom 2008 nižji za 7076, vendar še krepko pozitiven.

Leto 2010 je bilo število priseljenih (15.416) in odseljenih (15.937) skoraj enako, višje število odseljenih pa je povzročilo negativen selitveni prirast (-521 prebivalcev). V tem letu je prišlo tudi do skoraj polovičnega zmanjšanja delovnih dovoljenj (38.204) v primerjavi z letom prej (58.750), in precejšnjega zmanjšanja le-teh v primerjavi z letom 2008 (85.333). (<http://url.sio.si/CuW>, povzeto 22. 12. 2018).

Leta 2011 se je število priseljenih zmanjšalo v primerjavi s prejšnjim letom za 1333 osebe, odseljenih pa za 3913 oseb. Priseljenih državljanov RS je bilo 3318, kar znaša zavidljivih 23, 6 %.

Graf 15: Selitve v Sloveniji leta 2014

Število priselitev je leta 2012 ponovno zraslo na 15.022 oseb, odselitev prav tako na 14.378 oseb. Selitveni prirast je bil pozitiven na ravni 600 oseb, podobno v letu 2013, ko je bilo število priseljenih višje kot odseljenih za 487 oseb.

Leta 2014 je bil selitveni prirast po letih 1998 in 2010 ponovno negativen (-490 oseb), saj je bilo odseljenih v tujino 14.336 ljudi, priseljenih pa 13.846. Priseljenih tujih državljanov je bilo 11.311.

Graf 16: Selitve v Sloveniji leta 2017

V letu 2015 se je število priseljenih (15.420 oseb) in odseljenih (14.913 oseb) ponovno povečalo, selitveni prirast je bil pozitiven za 507 priseljenih.

Leta 2016 se je pozitiven trend pri priseljenih (16.623 oseb) in odseljenih (15.572 oseb) nadaljeval, selitveni prirast je zrastle na 1051 oseb.

V letu 2017 je bilo priseljenih 18808 oseb, odseljenih v tujino 17.555 oseb, selitveni prirast je znašal 1253 oseb. Razlika med priseljenimi državljani RS (3288 oseb) in priseljenimi tujimi državljani (15.520 oseb), je bila 82, 5 % v prid slednjih.

2.4.1 POVZETEK ANALIZE

Gibanje števila prebivalstva na slovenskem ozemlju je bilo v letih od osamosvojitve do leta 2017 zelo raznovrstno. Odvisno je bilo od več dejavnikov. Pomembna so bila politična dogajanja v bližini naše države (vojaška dogajanja na Balkanu, nastanek novih držav na območju bivše Jugoslavije, politike posameznih držav, ki so dovoljevale priselitve ali niso izdajale dovoljenj za bivanje ali zaposlitev). (<http://url.sio.si/CuD>, <http://url.sio.si/CuW>, povzeto 22. 12. 2018). V zadnjih letih je gibanje števila prebivalstva odvisno tudi od dogajanja na Bližnjem vzhodu, ko si na sto tisoče migrantov želi boljšega življenja v razvitejših delih sveta.

Številke najvišjih priselitev iz tujine so znašale od 1919 oseb v letu 1994, do 20. – 30.000 ljudi v letih od 2006 do 2009. Najnižje odselitve v tujino smo beležili leta 1994 (983 oseb) najvišje pa od 12.000 do skoraj 19.000 oseb v letih od 2006 do 2017.

Negativen selitveni prirast je bil v letih 1991, 1992, 1998, 2010 in 2014. Najvišji pozitiven je bil v letih 1996 (6510 oseb), v letih 2007 – 2009 je znašal od 11.000 do dobrih 18.000 oseb.

Zanimive so tudi priselitve slovenskih državljanov v Republiko Slovenijo. Najvišje število je bilo doseženo v letu 1993 in v času od 2008 do 2017, ko je povprečno število priseljenih Slovencev znašalo od 2600 do 3000.

ZAKLJUČEK

V naši raziskovalni nalogi smo raziskovale migracije v Sloveniji. Skušale smo se vživeti v čutenja migrantov, spoznati njihove življenjske zgodbe.

Izvedle smo anketo, opravile več pogovorov z migranti, obiskale Živo knjižnico in naredile več analiz s popisom priseljenega in odseljenega prebivalstva po osamosvojitvi RS do leta 2017.

V anketi smo izvedele, da največ migrantov na naši šoli prihaja iz Kosova in večina tvori velike družine.

Za večino družin je bila Slovenija zadnji cilj njihovega migriranja. Veliko število učencev je prišlo v Slovenijo s svojimi starši zaradi gospodarskih razlogov (70 %). Anketiranci so večinoma odgovorili, da je bila njihova največja težava ob priselitvi jezik, veliko pa tudi, da sploh niso imeli težav. Na vprašanje, zakaj so izbrali ravno Slovenijo, oziroma kaj jim je tukaj najbolj všeč, je bil najpogostejši odgovor, da jim je všeč vse. Na drugem mestu je bila narava. Slovenija jih je torej navdušila s svojimi naravnimi lepotami.

Med delom smo ugotovile, da so nekateri učenci slabo informirani o migracijah. Menimo, da bi se morali učenci že v zgodnjem obdobju srečati s tem pojavom. Tudi v višjih razredih osnovne šole bi morali spoznavati migracije kot pozitiven pojav, da bi preprečili predsodke in ksenofobijo in da bi bili migranti bolje sprejeti. V njihovih težkih trenutkih jim je potrebno pomagati, da se v novem okolju bolje, čim hitreje in čim manj boleče integrirajo.

Slika 15: Urejanje raziskovalne naloge (Golob, januar 2019)

POTRDITEV HIPOTEZ

1. Večina anketirancev se je v Slovenijo priselila zaradi gospodarskih vzrokov.

POTRJENO, saj se zaradi tega vzroka priselilo kar 70 % anketirancev.

2. Večina anketirancev se je v Slovenijo priselila začasno.

ZAVRŽENO, saj se je za stalno priselilo 80 % anketirancev.

3. Večina anketirancev se je v Slovenijo priselila iz držav bivše skupne domovine Jugoslavije.

POTRJENO, saj se je 52 % anketirancev priselilo iz Kosova.

4. Število priseljenih je bilo v času gospodarske krize (2008) najvišje, enako odseljenih iz Slovenije.

POTRJENO, saj se je največ ljudi v Slovenijo priselilo v letu 2008 (30.693).

5. Število tujih priseljenih v Slovenijo je bilo v vseh letih od osamosvojitve (1991) višje od števila priseljenih državljanov RS.

POTRJENO, v vseh letih od osamosvojitve je več tujih priseljencev kot priseljenih državljanov RS.

6. Med leti 2013 in 2016, ko se pojavi evropska migracijska kriza, je bilo število priseljenih v Slovenijo najvišje.

ZAVRŽENO, največ priseljenih je bilo v času gospodarske krize (2008).

SEZNAM SLIK:

Slika 1: Migranti v Sredozemskem morju

Slika 2: Začetki selitev

Slika 3: Izključevanje migrantov

Slika 4: Ksenofobija pred begunci in migranti

Slika 5: Integracija tujcev

Slika 6: »Žive knjige« se postavijo na ogled

Slika 7: Seznam »živih« knjig

Slika 8: »Makedonska knjiga«

Slika 9: Najprej begunec, nato migrant

Slika 10: Učitelj iz Eritreje

Slika 11: Ameriška družina

Slika 12: Na igrišču s številko 40

Slika 13: Košarkarska ekipa leta 1997

Slika 14: Diploma na Syracuse University

Slika 15: Urejanje raziskovalne naloge

SEZNAM GRAFOV:

Graf 1: Območja odselitve v Slovenijo po državah nekdanje Jugoslavije

Graf 2: Otroci po razredih

Graf 3: Država odselitve

Graf 4: Območja odselitve po državah nekdanje Jugoslavije v RS

Graf 5: Število članov družine

Graf 6: Leto priselitve v Slovenijo

Graf 7: Razlog priselitve v Slovenijo

Graf 8: Stalnost selitve

Graf 9: Težave ob vključevanju v slovensko družbo

Graf 10: Všečnost priselitve

Graf 11: Selitve v Sloveniji leta 1991

Graf 12: Selitve v Sloveniji leta 1996

Graf 13: Selitve v Sloveniji leta 2005

Graf 14: Selitve v Sloveniji leta 2008

Graf 15: Selitve v Sloveniji leta 2014

Graf 16: Selitve v Sloveniji leta 2017

SEZNAM TABEL:

Tabela 1: Migracijski tokovi v letih 1991 – 2000

Tabela 2: Migracijski tokovi v letih 2001 – 2010

Tabela 3: Migracijski tokovi v letih 2011 – 2017

VIRI IN LITERATURA

Bevc, S.,..., Vključevanje oseb z begunsko izkušnjo v mladinsko delo. Maribor: Mladinski kulturni center, 2018.

Nemirni afriški kontinent : geografski vidiki kriznih območij v Afriki. Geografski obzornik, 58, 4, str. 19-28).

Josipovič, D. Migracije v Slovenijo iz (nekdanje) Jugoslavije po drugi svetovni vojni. Geografija v šoli, Ljubljana 2016, letnik 24, št. 2-3, str. 44 - 50.

Josipovič, D. Učinki priseljevanja v Slovenijo po 2. svetovni vojni. Ljubljana: Založba ZRC, 2006.

Kelbič Đajić, M. Migracije, integracija in diskriminacija pri pouku geografije. Geografija v šoli, Ljubljana 2018, letnik 26, št. 3, str. 51 - 55.

Koser, K. Mednarodne migracije. Ljubljana: Založba Krtina, 2017.

Lukšič Hacín, M. Ko tujina postane dom. Ljubljana: Sophia, 1995.

Medica, K., Lukič, G. Migrantski circulus vitiosus. Ljubljana: Univerzitetna založba Annales, 2011.

Medica, K., Lukič, G., Bufon, M. Migranti v Sloveniji. Koper: založba Annales, 2010.

Mlekuž, J. ABC migracij. Ljubljana: Založba ZRC, 2011.

Peljhan, M. Migracije-begunci-avantgarda 21. stoletja. Ljubljana: Zavod Atol, Zbirka Relax 02, 2015.

Priseljenci. Uredil: Komac, M. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja, 2007.

Senegačnik, J. Geografija Slovenije. Učbenik za 9.razred osnovne šole. Ljubljana: Modrijan, 2012.

Zupančič, J. Geopolitični vidiki evropske begunske in migracijske krize, Ljubljana 2017, letnik 64

Žitnik Serafin, J. Večkulturna Slovenija. Ljubljana: Založba ZRC, 2008.

INTERNETNI VIRI:

<http://url.sio.si/C24>, povzeto 25.1.2019

<http://url.sio.si/9J8>, povzeto 22.12.2018

<http://url.sio.si/9Kz>, povzeto 22.12.2018

<http://url.sio.si/9K5>, povzeto 25.1.2019

<http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>, povzeto 25.1.2019

<http://url.sio.si/C3p>, povzeto 7.1.2019

<http://url.sio.si/9KC>, povzeto 22.12.2018

<http://url.sio.si/CwN>, povzeto 21.1.2019

<http://url.sio.si/CuD>, povzeto 22. 12. 2018

<http://url.sio.si/CuW>, povzeto 22. 12. 2018

VIRI SLIK:

<http://url.sio.si/C3n>, povzeto 10.2.2019

<http://url.sio.si/CwW>, povzeto 22.12.2018

<http://url.sio.si/C3q>, povzeto 12.12.2018

<http://url.sio.si/C3s>, povzeto 9.2.2019

<http://url.sio.si/CBm>, povzeto 4.3.2019